

ЖІСНИК VISNYK

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спілено - політичний місячник

ЗМІСТ

Редакційна — У широкому світі — без коментарів	1
Ярослав Стецько — Московський пакт і — що далі?	2
В. Левенець — У листопадову річницю	8
С. Петрович — Черговий атентат	10
Е. М. — Глас вонзівщаго	12
I. Б. — В сорокові роковини неетичного рішення	15
М. Трихрест — Не дискутувати — викривати	16
** — Підтримаймо свій журнал	19
М. Фурда — Борись і добивайся Батьківщини	20
Константин Савчук — ТУСМ ім. М. Міхновського в 1963 році	22
В. Л-ць — Новий Відділ ООЧСУ	26
М. Заклинський — Мандрівка по Кіклядах	27
Демонстрація АП АБН проти приїзду Тіта до ЗДА	31
Ікер — З пригод менеджера	32

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОВОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОВІД
УКРАЇНИ

КОЛЯДА НА ВІЗВОЛЬНИЙ ФОНД 1962

КЛІВЕЛАНД, ОГАМО

Збіркова листа ч. 86, 87, 100. Збірщик Степан Кавка.
По \$ 15.00 — Дмитро Палайдя.

По \$ 10.00 — Степан Кавка, Роман Воляник, Микола Чухрай, Петро Дуда, Василь Ільчишин, Василь Лагощиняк.

По \$ 5.00 — Іван Решовець, Олекса Кубацький, Іван Турчак, д-р Микола Грушевич, Михайло Колодій, Лев Кусяка, Петро Гупаловський, Омелян і Катерина Турчак, Ірена Гаврилюк, Теодор Синечко, Борис Гривко, Олекса Чайка, Микола Сивий, Т. Запаранюк, Іван Олійник, Михайло Іваськевич, Марян Вирста.

По \$ 4.00 — Марян Колодка.

По \$ 3.00 — Микола Вак, Александер Блашків, Іван Хрін, Іван Гнитко, Юра Климнюк, Петро Дуда, Катерина Рибалт, Степан Глоговський, Іван Мурор, Григорій Біян, Осип Нимилович, Юськів, Іван Іваськевич, Павло Підгірський.

По \$ 2.00 — Василь Масний, Іван Корф, Микола Мельник, Іван Періг, Марія Нич, М. Барабас, Григорій Оленчук, Микола Оленчук, Ярослав Бордяк, Іван Білинський, Михайло Лаврів, І. Макогін, М. Задорожний, Іван Гривко, Ярослав Кубин, Ігор Руденський, Богдан Кордуба, Теодор Максимів, Іван Римар, Антін Яцишин.

По \$ 1.00 — Дмитро Мачалаба, Іван Росол, Зеня Ярош, Іван Довганюк, Осип Пацула, Андрій Сікорський, Осип Побивайло.

Збіркова листа ч. 83. Через Ю-СУМА. \$ 10.00. Збірщик Александр Поглд.

По \$ 2.00 — Степан Данилик, Богдан Двулят, М. Слюзала.

По \$ 1.00 — Дмитро Боднар, Михайло Зарічний, М. Кузик, М. Бучковський.

Збіркова листа ч. 84. Через Ю-СУМА. \$ 68.00. Збірщик Михайло Рибій.

По \$ 10.00 — Михайло Рибій.

По \$ 5.00 — Іван Білинський, Олекса Гринишин, Іван Краснянський, Іван Гаврилов, Іван Павник, Володимир Проник, Іван Савицький.

По \$ 4.00 — Орест Новицький.

По \$ 2.00 — М. Волочин, Василь Колтун, В. Шкіц, Іван Задорожний, Ярослав Бабяк, М. Виргола, Ю. Фефінів, Михайло Сиваник, Степан Івашиків.

По \$ 1.00 — Олександер Побивайло.

Збіркова листа ч. 85. \$ 55.00. Через Ю-СУМА. Збірщик Степан Дзюба.

По \$ 10.00 — Іван Марич.

По \$ 5.00 — Михайло Горбань, Федір Кірик, М. Бартин, Олекса Гук, Степан Дзюба.

\$ 3.00 — І. Коробіт, Лев Лесик, М. Гаєвський.

По \$ 2.00 — М. Марик, Володимир Боднар, Роман Лесик, Микола Тарасюк.

По \$ 1.00 — Зенон Олексин, І. Свіжинський, Любія Вілинська.

Збіркова листа ч. 102. \$ 34.50. Через Ю-СУМА. Збірник Рома Вирста.

По \$ 5.00 — Андрій Стецяк.

По \$ 4.00 — Григорій Костів, М. Тушавець.

По \$ 3.00 — Микола Зінько, Р. Муцин.

По \$ 2.00 — Іван Завадівський, П. Кравець, Зенон Квіт, С. Підгірний, М. Буча, Микола Солонина.

По \$ 1.00 — Федір Процик, М. Гвоздецький, Михайло Бабій.

По \$ 0.50 — Петро Яким.

Збіркова листа ч. 81. \$ 44.50. Через Ю-СУМА. Збірщик Ірена Кострик.

По \$ 10.00 — Степан Зорій.

По \$ 5.00 — Д-р Витолд Левицький, П. Процик.

По \$ 3.00 — Катерина Лисий, Микола Гамуляк, Свентиен Косак.

По \$ 2.00 — І. Пашківський, Юліян Гошуляк, Еміля Сивий, В. Нечітке, Микола Гриб, П. Явин, Калістрат Савицький.

По \$ 1.00 — Нечіткий, Іванець 0.50.

Збіркова листа ч. 82. \$ 142.00. Через Ю-СУМА. Збірщик Василь Ліщук.

По \$ 10.00 — Д-р Шанківський, Володимир Хома, д-р Д. Фаріон.

По \$ 5.00 — Василь Кліщук, Тарас Бурий, Іван Румінський, Михайло Яремко, Ілля Вільшанецький, Лаврентій Коник, Д. Стецік, Отець Улицький.

По \$ 4.00 — Воробець, М. Паньків, В. Ліщенецький.

По \$ 3.00 — Р. Пилипяк, К. М. Нечітке, Голубець, Василь Самокишин, Теодозій Тарччин, Петро Данилович, Степан Тимків.

По \$ 2.00 — Т. Колосівський, М. Мадара, Володимир Салук, І. Бакало, Олексів, Іван Бачинський, О. Калушка, Масяєвський, Василь Василюк, Іван Полянський, Якима, І. Гера, П. Сайка, М. Кіларський, Д. Ванькевич, М. Кастранець, С. Сенчишин, П. Андрухів.

По \$ 1.00 — Микола Волошин, С. Зеленюк, С. Лобур.

Збіркова листа ч. 103. \$ 80.00. Збірщик Степан Кавка.

По \$ 5.00 — Іван Грушевський, Іван Ющак, С. Попельницький, Степан Маланчук, Василь Мельник, Іван Дзюба, Василь Черкис.

По \$ 3.00 — Іван Несторук, Василь Дверницький, Іван Карпінський, Берлінський, Іван Коваль, Вест-Тавн-Прінтінг, Іван Черносемов, Михайло Жовнір.

По \$ 2.00 — Іван Кузьма, М. Дарик, Василь Седоренко, М. Немочковський, Юліян Манастирський, Михайло Колода, Добромильський, Василь Лах, Іван Ягніщак, Іван Дубас.

По \$ 1.00 — М. Зінко.

Збіркова листа ч. 88. \$ 155.00. Збірник Дмитро Струс.

По \$ 10.00 — Семен Кріслатий, Григорій Кріслатий, Александер Блашків, Степан Воляник, Петро Футей.

По \$ 5.00 — Роман Корійчук, Роман Глинський, Павло Голик, К. Гук, Петро Бубна, Онисько, Максимів, Адам Вовк, Степан Апостолюк, д-р Тарас Антонович, Микола Чужак, Іван Василюк, Кікта, Дмитро Струс.

По \$ 4.00 — Палівода, Петро Колодка.

По \$ 3.00 — Роман Пігуляк, Іван Фур.

По \$ 2.00 — Матвій Торкуняк, Франко Бенько, Михайло Дуніч, М. Ждан, Юар Яримкевич, Войко, Микола Лихіцький, Нестор Кухта, В. Кострик, Михайло Савчак.

По \$ 1.00 — Василь Власов.

(Продовження на 3-ї стор. обкладинки)

ВІСНИК

РЕДАКЦІЙНА

В ШИРОКОМУ СВІТІ — БЕЗ КОМЕНТАРІВ

В листопаді 1918 р. Україна стала до змагу, як держава. В листопаді вибирались два представники найвищого революційного проводу в Україні, а саме ген. Перебийніс і Тарас, на зустріч з пок. Ст. Бандерою і заплатили життям на землях Чехії. В листопаді 1963 помер знаменитий публіцист, дорогий, неоцінений наш Друг і один з промоторів націоналістичного „Штурм унд Дранг“ періоду, Дмитро Штикало в Мюнхені.

В АМЕРИЦІ — якщо Рокефеллер кандидуватиме, то послабить шанси Гольдвотера, тоді през. Кеннеді матиме легку перемогу. Т. зв. закон цивільних прав (зрівняння горних) і обкроєння податків прийдуть на розгляд щойно в 1964 р. Загалом той закон „зрівняння“ так, як він тепер оформлюється принесе додаткову працю для підприємців. Ціла нова бюрократія буде організована на те, щоб допільнувати виконання постанов закону. Суддя матиме право післати до тюрми аж до висоти 45 днів і то без розправи, якщо думатиме, що порушенено закон про затруднення, тобто відтепер кожний працедавець мусітиме мати окрему тегку паперів з доказами, що раса, релігія та національне походження не впливають на нього при принманні, підвищенні та звільненні робітників. — Існує дві сильніші тенденції в Америці: а) обкроїти допомогу для гужих країн і б) переглянути лісту союзників так, щоб ствердити: хто справжній союзник Америки.

Так щораз виразніше викристалізовується ВІСЬ ВАШИНГТОН — БОНН. Тобто Лондон вагається. Рим віджилується в ліво, а Париж летить у своїй власній орбіті. Відгуження між Парижем і Вашингтоном не маліє, але росте. Де Голь поклав під зелене сукно проект візити Кеннеді. Ніхто з вищих урядовців вже не

говорить про покращання взаємин і не намагається „робити приемну міну до поганої гри“. Де Голь має свій плян НАТО. У відповідь представник Кеннеді публічно перестеріг європейців, що у випадку, коли станеться по лінії бажань Де Голя, то Америка не матиме виходу, тільки відтягнущися з Європи.

В ІТАЛІЇ не можна забути, що в якісь мірі візита Аджубея в Папи помогла в квітневих виборах до того, що комуністи досягли перший раз в історії Італії понад гетвертину всіх голосів. Від того часу впливи героніх зросли в місцевих виборах і серед робітничих юній. Можна отже припускати, що в уряді буде більше міністрів з-поміж соціалістів. Соціалісти ж під тиском комуністів цілком правдоподібно пхатимуть Італію до нейтралізму, отже геть від про-американської лінії, геть від атлантичського пакту. Така перспектива „полівіння“ Італії вже зуміла відстрашити мільйони долярів капіталу інвестицій, головно американських.

ХРУЩОВ має клопіт з прогодуванням Кастра. Цілком подібно як Де Голь мусить голову собі ламати з альжирським Бен-Белею, який дістає теж допомогу від Хрущова via Куба або via Єгипет. Хвілево існує перемир'я між Альжиром і Марокко. Якби ж його зірвано і прийшла війна, то це знагно утруднить ситуацію для Де Голя. Колись і Марокко і Альжир були французькі колонії; трудно було б Де Голеві помагати одній з них. До того і Хрущов і Нассер мають свої пляни, що йдуть в розріз плянами Де Голя відносно Альжиру.

В КИТАЮ створено 3 нові міністерства, під головуванням генералів. Їх завдання видусити всі жили з населення, щоб озброєння і постачання для армії не маліло, але росло.

Ярослав Стецько

МОСКОВСЬКИЙ ПАКТ I — ЩО ДАЛІ?

Нашу зовнішньо-політичну і взагалі визвольну акцію на чужині доводиться проводити

— в умовах нового етапу революційно-визвольної боротьби на Рідних Землях і в ССР взагалі;

— за відкритих масових виступів, викристилізування її чітких ідеологічних позицій навіть у явних літературно-мистецьких публікаціях, як доказ величезного ідейного антиросійського ферменту серед народу;

— при систематичному продовжуванні Хрущовим політики асиміляції, русифікації з метою злиття всіх уярмлених народів в одну російську націю, навіть через ліквідацію фіктивних „союзних“ республік, через чимраз біль-

В гому справа? Колись китайська армія, маринарка і летунство діставали зброю, постачання і іншу допомогу від Росії. Тепер мають це все китайці придбати самі. Іншими словами: вже китайська армія (як щільність) відгугує наслідки советського ембарга. Так то тепер вся економіка завжди голодного Китаю буде скріплюватися в напрямі продукції не масла, але канонів, зброй. При тому варто пам'ятати, що проти Мао є Формоза, Індія, а ССР має 4.500 миль довгу границю з Китаєм.

Переворот в В'ЄСНАМІ тим небезпекний, що елемент релігії відіграв поважну роль. Там, мабуть, герговий раз будуть інженери ділити так, як ділили Корею по 38-їй паралелі, як ділили Ляос, Німеччину, Берлін, а перед роками шматували Україну.

Досі не відомо, що за таємна сила націкове Вашингтон Пост проти пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. А варто б знати.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York 3, N. Y.

ше обмежування їх навіть тільки формальних прав;

— за умов поглиблення противосійських конфліктів також у сателітних країнах, як і поміж другорядними окупантами та поневоленими (словаки скріпили фронт проти чеських імперіалістів, інколи використовуючи т. зв. десталінізацію, який протиставився Новотни, а мадяри в Семигороді — проти румунів, що означає зріст націоналізму в засаді; конфлікт червоної Румунії в Комекон, як і червоної Болгарії, яка теж не хоче розвивати односторонньо свого господарства, щоб не бути повним лакеєм Москви; взаємини поміж ЧСР і червоною Польщею рівнож загострені, не згадуючи східної зони Німеччини і Польщі: останній виступ Ульбрихта проти Варшави і Букарешту за спротив в Комеконі).

Усе це зовсім не означає, що комуністичні уряди перестали бути чи можуть перестати бути служальцями Москви, але віддзеркалює силу тиску національно-визвольних підпільних рухів, які грозять завалити режими, розвалити імперію зсередини, чому з одного боку терором, а з другого дрібними поступками намагається протидіяти окупант, чи пак його служалець.

Конфлікт Кремлю з Пейпінгом скріплює психологічно революційні сили в краю, але зовнішньо-політично відвертає увагу від головного ворога завдяки хитрій тактиці Кремлю і легковірності та поверховому мисленню західних державних мужів. Головним ворогом — мілітарно і силово-політично, як також ідейно — залишається Росія, для якої комунізм є органічною ідеєю її духовості, отже біля 90-100 мільйонів москалів стоять за нею, як її носії, коли в Китаї це є імпортована ідея, із-зовні, начинена клікою з помічю Москви і Заходу (між іншими немало помогли тут Маршалл, Труман, Літтіморе).

Грандіозний переможний марш національно-визвольної ідеї в зударі з ідеєю імперіальюю створює на всіх континентах пригожу ідейно-моральну ситуацію для нашої визвольної акції, хоча тут і там відступаючі імперії деправують її утотожнюванням колишніх адміністратив-

них колоніяльних кордонів даної новоповсталої держави з національними (Конго, Катанга), як теж сприянням новоповстаючим імперіялізмам уchorашніх колоній — Індії (Кашмір), Єгипту (Сирія) чи Індонезії (Борнео). Пригожа ідейно-моральна ситуація невтралізується спрітною політичною стратегією Москви, яка стає в обороні і підтримує антиколоніальні та антирасові рухи на кольорових континентах, утруднюючи цим акцію роз'яснювання суті найжахливішого, російського колоніалізму.

В ідеологічній добі, якою є наша доба, зовнішньополітична акція стоїть у тісному прямому відношенні з боротьбою за означені ідеологічні вартості, чому надає суттєвої ваги Кремль, присвятивши Пленум ЦК КПСС з червня ц. р. повністю аналізі ситуації ідеологічної боротьби в ССР і в світі, відкидаючи в принципі будь-яку коекзистенцію на тому відтинку, що означає продовжування всіми засобами — з тимчасовим вилученням термоядерної зброї — бою за уярмлення світу. Звісно наступ на Світову Раду Церков, що пройшов з успіхом для Москви, включно із прийняттям в її члени протестантських „казильонних” Церков Естонії і Латвії, раніше Церкви Алексея... Наступ на Ватикан мав теж позитивний резонанс не тільки в сенсі нав’язання взаємин з підлеглою комуністичній безбожницькій владі Церквою Алексея, але й наближення Ватику до самого комуністичного режиму, який, як, наприклад, в ССР, здебільша в Україні, зліквідував в останньому році більше як 1500 церков навіть з-поміж підлеглих патріархові-орденоносцеві, без його протесту і протидії.

При знеціненні вічних вартостей — націоналізму, любові до Батьківщини, героїзму, самовідречення, при балванохвальстві золотого тельця і всього з тим зв’язаного, ідейно-моральна предиспозиція для розкладової акції Москви на Заході — сліве ідеальна.

Всякі поза-, понад- і протинаціональні ідеали створюють порожнечу, що до неї вносить Москва свою систему ідей. Т. зв. демократизація афро-азійських, зокрема азійських, країн із старою тисячолітньою культурою — привела до духового й ідейного спустошення серед молодого покоління, заваливші глибинні національні й релігійні традиції (Японія).

Від політики контейменту через декляративну політику визволення часів Доллеса-Керстен

на в останньому етапі Захід поставив на еволюцію комунізму, його „лібералізацію” і „демократизацію”, в що офіційні кола самі не вірють, але стидаються признастися до того, що це є на ділі політика зберігання статус кво, в чому, однаке, „тактикою салямі” повільно, але систематично роблять москалі виломи, здобуваючи собі позиції, вгризаючися в живе тіло вільного світу.

Стратегія ЗДА спиралася досі на концепції „масової відплати”, якщо москалі заатакували б когось із союзників ЗДА з НАТО, а частинно СЕАТО, ЦЕНТО і т. п.

ЗДА були готові термоядерною зброєю зліквідувати Росію. При лябільному уточнюванні ситуації атаки проти Росії — вдалося Москві знайти слабі місця цієї стратегії: Корея, Індо-Китай (В’єтнам, Ляос, навіть блокада Берліну і „мур ганьби”), Тибет. Тож за ніяких умов ЗДА не почнуть ініціативно збройного зудару, коли вони не зробили цього, мавши виключне посідання атомової зброї цілі роки і не використали її навіть для того, щоб змусити Москву виконати зобов’язання, прийняті в Ялті, Потсдамі, Тегерані. Немає найменших даних сподіватися, що ЗДА колинебудь — за сучасної адміністрації — відкличується в користь поневолених до своєї сили з рішенням цю силу застосувати.

Щоб оминути автоматизм „масової відплати” збоку ЗДА, чи враховуючи країни, де він не входив в рапубу (у випадку Кореї Ечісон, називаючи країни, за які ЗДА рискуватимуть терitorіяльною війною, не згадав її), Росія застосувала нову стратегію: а) периферійні, „малі” війни — Корея, Ляос, В’єтнам, Тибет. (Це неістотне, що Пейпінг грав тут першу скрипку, але це був альянс); б) субверсійну війну, замасковану як громадянську, а на ділі псевдогромадянську, ведену партизанами, також чужими т. зв. добровольцями, напр., червоно-китайськими, — війну, яка є надто ускладнена, щоб могла бути трактована як казус беллі в змислі „масової відплати”, суттєвого елементу дотеперішньої стратегії ЗДА; в) Москва застосувала погрозу „масової противідплати” термоядерною зброєю, яка за сьогоднішнього стану воєнної, термоядерної техніки і озброєння — американську концепцію „термоядарної масової відплати” властиво зневтралізувала, бо лише на декілька годин припізніювалася зни-

щення американських міст шляхом протиудару та знищення Москви, Ленінграду і т. п.

Як офензивний, так і дефензивний масовий термоядерний удар чи протиудар перестає бути відстрашуючим і властиво взаємно невтравлізується. Не знайдено засобу ліквідувати саму зброю, місця стаціонування зброї, яка знаходить своє застосування за всяких умов, атачі чи протиатаки. Знищений Ленінград чи Москва, Нью Йорк чи Бостон — не означає спаралізування відплатної дії термоядерної зброї, яку, наприклад, можна з невловних підводних човнів із поляріс-ракетами чи укритих російських баз за всяких умов вистрелити.

Лябільна ситуація витворилася навіть навколо Берліну, як ми бачили з пасивної постави ЗДА при будові „муру ганьби”. В Ляосі чи у В'єтнамі ситуація не інакша: партизанска війна, ведеться нібито зсередини, але на ділі усе діригується і підтримується іззовні, з Москви чи Пейпінгу. Знайти тут границю, коли, з якого приводу, за який об'єкт, місто чи провінцію стосувати „масову відплату” — трудно. Цього добилася Москва свою новою тактикою в політичному змислі „салямі”, в мілітарному псевдогромадянськими війнами в епосі т. зв. ідеологічних ривалізацій.

Враховуючи це і не залишаючи теорії відстрашення, масової відплати, ЗДА примушені були її модифікувати, бо в своїй первісній формі вона невтравлізувалася протиударом масової відплати з тим, що перший удар навіть на агресію Москви конвенційною зброяю, наприклад, у Німеччині, ЗДА мусіли відбивати „масовою відплатою” термоядерною зброяю.

ЗДА приспішеним темпом вишколюють спеціальні війська для партизанської війни, потроюючи їх кількість. Окрім того розбудовують конвенційні, класичні збройні сили і натискають на членів НАТО, щоб робили це саме з метою мати спроможність ставити спротив агресії Москви в місцевих периферійних, псевдогромадянських чи партизанських війнах або через підсунених її сателітів (напр., армія Ульбрихта проти західнього Берліну), коли-то теорія відстрашування не діятиме, але спротив буде необхідно ставити. У часі такої локальної типу спровокованої Москвою війни ЗДА думають виграти на часі, щоб зорієнтуватися, як далеко Росія готова на риск, і у відповідній

момент з усією силою поставити перед нею загрозу атомової війни. Це вони випробували під час кубинського конфлікту. (У такій конステляції телефонне сполучення поміж Білим Домом і Кремлем не є таке безглузде, бо ним можна ставити відкритий ультимат стосовання масової відплати. Тут уже несподіваний напад не є вирішним, бо відплатна протиакція має та-кий самий успіх, як перший удар. Немас зброї її невтравлізувати, бо ще не винайдено проти-зброї). Справді ця „міжвійна” не є альтернативою до атомової, але політично і психологічно в напасника створює переконання, що той, на кого він напав, рішений застосувати засіб взаємного самознищенння і — на думку ЗДА — приневолить його до відступу. В одному це напевно слушно, що Росія завжди поступалася в серйозній ситуації при рішучій поставі про-тивника, як це доказують сотні фактів з істо-рії (Берестя 1918, т. зв. чудо над Вислою 1920, 1925, Кемаль Паша, 1948 — берлінська бльо-када, 1950 — Персія, 1958 — Ливан, 1962 — Куба).

Друге: з вдоволенням можемо відмітити, що вимогу розбудови конвенційної зброї і, тим більше, ставки на партизанську стратегію ми від років — при ігноруванні тих сугестій збоку Заходу — видвигали*). Проте, самої ставки на мілітарно-партизанську стратегію і тактику не вистачає, бо її передумовою є якраз інша, як досі, політична стратегія, що має знов же передумовою — ставку на означену систему ідей, на концепцію АБН-ОУН в розмірі всього під'яремного світу...

Це ще не все. Політикум цієї стратегії вимагає офензивної постави, а не оборони, не афірмації статус кво, але агресивного намагання зміни, бо слушно каже ген. Фуллер: „У мобільній і науковим способом веденій війні сьогоднішнього дня той, хто приготовляється до оборони, копас лише свій власний гріб”...

Тим часом „відідеологізована” воєнна стратегія ЗДА, яка ні в чому не змінилась, якщо йде про політикум її, від часу т. зв. хрестоносного походу Айзенгавера-Рузвелта в Європі, і яка ставить на меті не визволення, а лише оборону і збереження статус кво, не має шансів на успіх і довір'я навіть своїх союзників з

*) Статті Ярослава Стецька у „Визвольному Шляху” — Редакція.

ny e pos36ygora zrachinx atomorinx i temposajep-
protopisjatry 36poniy curiy. Cyttrenn upn po-
bezjennia zaprinsachkoi Biinh, tuncy mizjinni te-
tme zo nincionanii groepifity, runnikomjehy uua-
zit s atomorin takrinhm 036opehn, aka ma-
roye goro atomory hotity, — introtorina-
Omekyohn kohrehuhi 36pon, fpanha dos-
Eponi.

ma saco6am ty an ihuy mosunho 3axijuhoy
tjano piaze ypa3 37A — odoqanu in ihici-
ta 37A, bli skoro otpinye haran, otke osta-
rehepa3 sajekintz de3mocedeho Blu 113ednem-
Tomoekomahayaa HATO, amepnarkachkin

ta3hoi ctpaterril, aje 3a ymo ii ofehsnahocin.
37A — upbarsjihon 3 tohni 30y texhyno-mi-
Bain — zo motinshinx motinbi liel ctpaterril
hntaca skpas y hejorip — ak in bke 3rav. —
hejebary takoj y 37A, "Fope je fpan", kope-
metn haujohashinio erotcintuhi ihopecen matmytp
eteneheth", (Lk. F. Ljotie) i y ruplinhnn mo-
cto3t sunle bli basemo3sajekchkin — "hitpe-
mo haujohashinio cybepchchik i he3ajekchkin
cuzin fpanu. Le lori ruxoxintz is charonu,
gygora okpemoi, emocitinhoi temomonykiteaphoi
"macoy kohtpi3utary", jekintz, imoripho, pos-
eyra3 "macoy kohtpi3utary" i upnshatin tary ik
poni 3axijuhoy Epponi, sunle upnshatpca cto-
mn — mas3t he 6yayt kepteryat 3a37A ogo-
akl cooin by3pkunn haujohashinm hejorip i 37A,
37A 3 HATO. Biache 3 tomy hejorip i 37A,
aje ne e miyge, sunle haujohashinm upo coo3hink
3 goky Mocckin, ak jazeko mokc mtn ii pink,
mo haujohashinio hemokjirnni zo bpatyashin
hazbit cratyc kro — her3omo. Le e zhoc, ak-
teri roto3i 37A ihin, hoc3yua3onca, 3a3o3n
Le e ua metu, ak jazeko a uin modjiphin ctpa-
kro, aje i ue he za bekarj ihuy.

ta3ha ctpaterria omekyohi 3axnctom cratyc
ns3borjehn i t. II, upbarsjihac. O6opohna mihi-
mijo motinshinx ns3borjehn 3 curarhnn ruplycom
he ikeye, haujohashin kohrehuhi 37A. Kepteha
37A potre, motinshin ofehsnahocin ctpaterril
sny, aka yanupamno miztaphy ctpaterril.
ctnco3o miztaphomy eehci ihoc motinshin ofeh-
heteca matu ycmx, ofehsnahochi ctpaterril
Biinh s atomorin joo3 3ymorjoe, sunle upar-
hich y bezjenni haujohashin camny y co6i. Mo6i3-
tin, — e up3topipian camny y co6i. Mo6i3-
HATO. "Fope je fpan", Je lori kopehnteca

komighauhi beehnix ihin kizancnho 3opoer 3 za-
ohepa3 (aje 3 mosunho 06opohn etaty kro) —
ta3ha ctpaterril 37A, cytro aki e mo6i3phic
Cya3cha mic3ajoujicibka motinka i mihi-
rke sa3tpeccyra3ha.
6ecyjhohoi hanhik a Kpemjho — binjinkara
ayci kohrehuhi ABH — 3 meto3 ctrepejkenn
azbartsin jinuha ha mowax yampateh 3axoxy, a nede-
cphin mori 3 yci pajjorinckeh 3axoxy, a nede-
nhnny ha hebhni ac tpa3chjorahn a pocin-
upnophika, aki o6i yje peaktja Kpemjho — up-
norija — cytretra 3ia ncnxomjohoi Biinh, ak
Moa 6pytajha sa3ba mebhnn amepnarkachkin
sunil.

upnshashin 06er3tihoi ctyu3hochi tarioi no-
sp3ay he3ap3yminh, a 3lo3om upn3az3my i —
polb ykpsihcproi cyrepehochi — binjinkara
hoh3tihmib, "henepej3phmib", a6o b3arai bo-
bepechtn Kpemjho in b3arai jnrepcachtn en-
crtijahih hanjunn m3rc3ahn, ak mokjini i in-
mn in ypa3jan yampateh hanj — 6yayt bi-
hnx, m3rc3ahn kope3hoin motinshinm yampate-
pax, he ak zac3in sp3i3 n3s3omjohoi m3h3t3y-
jnrepechtn-haujohashin3an amepnarkachkin
motinshin, mo eknheli amepnarkachkin
Moa 6pytajha sa3ba mebhnn amepnarkachkin

ke3ph3nnt3om ix motinshin ueh3t3p.
yampateh hanj y3p3i, a he b3arki haujohashin3 sp3i
hachckoi sp3i, a he b3arki haujohashin3 sp3i
t3p3rn b3arki-jnrepcachtn in haujohashin3 amepn-
t3ne y binjihii jinu hej3ay, sunle 6yayt
ykp3ah3uhn amepnarkachkin l3oma3ahn, ma-
acthn, ctpopehnx 3 amepnarkachkin
runikh t3xhynh yampateh hanj — 6yayt
Poci, Kojin tak he, a bono ih3cho tak he, to
yampateh hanj, n3p3h3epax y 3op3t3p3i up3t3n
ctachckra ctpaterril horinna 63y3r3t3ca ha
jaks, ak i b3arai bca motinshin3 m3t3t3ph3n-
m3rc3ahn m3rc3ahn sp3i sunle ha p3uhnx 3em-
m3t3t3ph3n m3rc3ahn t3p3n3ashchikin3 3a37A, ak
pi3h3nnt3om m3rc3ahn t3p3n3ashchikin3 m3t3t3ph3n
ih3a ix motinshin3 i m3t3t3ph3n m3t3t3ph3n
ji yampateh 3 CCP i no3a hm ha3p3t3, —
runih3 3n3h3at3n ek3n3ph3i y3p3i, ak peh3n3k3
hony choco6i aymanh3 i m3t3t3ph3n 37A no-
ll3n ofehsnahomy motinshin3 i m3t3t3ph3n
h3i 3op3t3p3i m3t3t3ph3n hanj.

ctpaterril 37A, he slay3hoin peh3n3k3 m3rc3ahn
came a hejorip i zo motinshinx motinbi liel

них бомб, бомбовозів і ракет, а також атомових підводних човнів. Франція уважає, що її господарські спроможності не слабші, а може й сильніші від британських, отже сподівається дорівняти в тому Англії, якщо не перевищити її. Розрахунок при цій стратегії лежить у тому, що, у випадку вмаршу російських військ на французьку територію, своєю власною атомовою зброєю Франція буде спроможна завдати дошкільного удару Росії, і це настільки послабить її силу, що рівновага буде захищана в користь ЗДА. Отже, Росія не відважиться атакувати Франції, не врахувавши тієї небезпеки.

В „Европі батьківщин” першої ваги є захист передусім інтересів власної нації, слабшої чи сильнішої, по її власній волі. Тому в цілому змагу де Голя ця теза є ідеологічним підмурівком його практичної мілітарної політики, з метою зробити Францію лідером Європи, третьої сили, що, однаке, може статися лише тоді, коли передусім піде на це Німеччина. Чи і поки це станеться, де Голь розраховує, що до 1969 року — речення важливості пакту НАТО — атомова сила Франції дорівнюватиме британській і буде єдиною на континенті, отже Франція диктуватиме умови відновлення НАТО на її засадах. Звісно загороження дороги Англії до ЕВГ і послідовна політика де Голя усамостійнення Франції від ЗДА. Можливо, що так реорганізоване НАТО, власне Західня Європа — в пляні де Голя — має розгорнути як третя сила — на більшу скалю політику нового Рапальо, виграючи російську імперію і ЗДА!? Де-голівська концепція „Европи від Атлантику до Уралу” — загадкова, як і інші його вислови Пітії. Чи вона включає сюди також Росію, чи лише поневолені нації? Ліквідація конфлікту з Німеччиною повинна робити зайвою — теж з погляду Франції — російську імперію, як противагу. З нашого погляду крацюю противагою — за всяких умов — були б національні держави, їх союз з Францією, як було це з колосом на глиняних ногах..

Унезалежнена від ЗДА мілітарна стратегія Франції якраз перебирає від ЗДА концепцію „масової відплати”, яку ЗДА уважають перестарілою за сучасних розвоєвих умов термоядерної зброї без протиракетної ракети і т. п. 400.000 модерно озброєних американських воїків у Західній Європі мають гарантувати там

статус кво проти нападу Росії конвенційною зброєю.

Правильним у стратегії Франції є опертя на власні сили і наголосення органічного принципу побудови Європи — національного, а не понад-, інтер- чи протинаціонального. Далі йдучих висновків Франція ще не витягає: тобто не робить ставки на уярмлені нації. Немає даних твердити, що вона їх витягне. Німеччина, як корисний невгласний протиболішевицький фермент у Західній Європі, як сила ревізіоністична у відношенні до статус кво, незалежно від її політичної перспективи, але вже із самого факту, її покраїності, — в бльокові з Францією в загальному марезмі принаймні підтримувала б динамічність Франції і її лідерство підтримці боротьби теж уярмленої Європи і Азії. У ситуації сидження поміж стільцями — Німеччина, навіть без своєї політичної генеральної лінії, — останеться ферментом і ревізіоністичною силою, хай в малих розмірах, у відношенні до статус кво.

Чим більше у світі вогнищ неспокою, тим краще для нашої справи. Але Франція без всебічної підтримки Німеччини, головно економічної, в конкуренції із ЗДА не витримає змагу за лідерство, хіба ЗДА зрадять Європу. Також з того погляду, і на той випадок теперішня позиція і заходи Франції мають далекосяжне історичне значення. Якщо сучасна позиція Франції не має тільки вузького завдання — себе саму зберегти, але у випадку своєго лідерства в Європі розпочати політику визволення в дусі концепції АБН — хоча до цього ще дуже далекий шлях, його можна було б тільки вітати. Це могло б статися тоді, коли б Західня Європа об'єдналася на засадах „Европи батьківщин” під політичним проводом Франції і при економічному потенціалі Німеччини, який уможливив би, створивши термоядерну рівновагу з ССР, політику визволення, яку вела б Франція. Очевидно, якщо її провідна верства так далеко думала б і таку ролю Франції визнала б.

Невже сучасний офіційний Захід не має ніякої, хай фальшивої чи фіктивної, важливої хоча б для самообдурування власного сумління розв’язки проблеми поневолених? Яка вона? І де місце нашого постою? І що далі?

Розв'язка Заходу — шлях еволюції комунізму, перетворення комуністичної російської імперії в т. зв. демократичну, байдуже, що така неможлива. Розв'язка Заходу базована на повному автоматизмі, „стихійності розвитку” за залізною заслоною, без активного, оfenзивного плянового включення Заходу у процеси, які там відбуваються. Психологічна війна Заходу через його радіовисильні і інші засоби має радше характер інформування про життя на Заході і ставить собі за мету критику переростів комунізму, а не розвал його. Тому москалі вже не глушать передач „Вільної Європи” чи „Голосу Америки” а Дон Левін подорожує по СССР. Ідеологічний бій західних вартостей не перенесено з ініціативи і за оfenзивним пляном Заходу в країни за залізну заслону, а вже ніяк в СССР. В ситуації мілітарної коекзистенції — ідеологічна з боку Москви аж ніяк не існує, — а, навпаки, розгоряється чимраз інтенсивніше ідеологічна і політична боротьба з ініціативи Москви, при стосуванні й інших насильників засобів поширити сферу володіння Росії, наприклад, Куба, Ляос, В'єтнам. Уже навіть „Вельтвоех” пише, що „комуністи теж люди”... Отже еволюційний процес — мовляв — може мати успіх. Це потверджує і політика Ватикану.

Якщо Захід не бачить іншої розв'язки, як шлях еволюції, то він принаймні повинен ідеологічний бій ініціативно, пляново, оfenзивно перенести на країни в СССР і за залізну заслону взагалі, але можливості компромісу поміж двома ідейно-політичними світами так, як його в принципі відкидає Москва. Москва стоїть на становищі — покищо без атомової війни — опанувати світ тотально свою системою життя, переносячи бій ідеологій на країни західної сфери впливів. Ідеологія плюс зброя на Кубі мала успіх. Але ізольована від СССР Альбанія на периферії досі не була ані предметом ідеологічного бою Заходу, ані підтримки повстанчих дій на її терені збоку ЗДА. У „мирній” збройній коекзистенції Москва поширює свої впливи також у територіальному зміслі, а Захід звужує свій стан посідання, не спромігшися вирвати з кігтів комунізму, російського імперіалізму ані одної країни, маючи неймовірні шанси за умов революційних зривів в

СССР (концтабори), східній Німеччині, Польщі, Мадярщині, Україні наших днів.

В умовах масової відплати термоядерною зброяю, — формула безумовної капітуляції Касаблянки стратила для обох сторін вартість, якщо йдеться про воєнну розправу і її наслідки. Альтернативою безумовної капітуляції завжди буде атомова війна, бо Нюрнбергу Хрущов не вибере.

Наша розв'язка: національно-визвольні революції зсередини має якраз на меті повне знищення системи, отже на наших землях повну капітуляцію носіїв імперії. Ділитися владою українська нація не буде ніколи ані з червоною, ані з білою, ані з брунатною російською чи іншою окупантською елітою. Немає сумніву, що можливості ідеологічного бою, як і проникання всестороннього типу зросли і для нас з чужини. Для Заходу вони збільшилися, але й ускладнилися, як це було при ясній формулі — „нет”. Многогранні можливості наступу Заходу зросли, як і безумовно для Москви теж у відношенні до вільного світу. Москва заявляє, що її метою є (тимчасова) — без атомової війни — при стосуванні усіх інших засобів виключно з відомими збройними за умов т. зв. мирної термоядерної коекзистенції — завоювати етапно увесь світ і — покликатися на Кубу. Після етапних досягнень, при посилюванні морального розкладу, Москва розраховує поставити альтернативу: атомова смерть або капітуляція! ЗДА натомість не ставить собі аналогічних цілей і аналогічними до Куби, Ляосу, та В'єтнаму шляхами не йдуть, напр. скинення російського комуністичного ярма хоча б в Альбанії Мадярщині чи Польщі, не згадуючи України, методою Куби чи Ляосу. У тому істотна різниця поміж двома типами політики „мирної” коекзистенції.

Галас навколо московського пакту має один не відмічуваний плюс — припинення затруювання атмосфери радіоактивністю. Усе інше — це обман, бо продукування термоядерної зброї не припиняється, загроза атомової війни не зменшилася, підземні експерименти продовжуються, — кожної хвилини пакт може бути Москвою зламаний чи виповіджений. Захід має той мінус, що у важких мегатонних бомбах має СССР перевагу, що на думку Мекнамари

В. Левенець

У ЛИСТОПАДОВУ РІЧНИЦЮ

У грозову добу 1917-20 років відродилася українська воля. Тоді розірвав кайдани наш народ, що мусів століттями служити завойовникам, піднісся могутній дух України, і у важких муках поставав на наших землях новий лад.

На просторах України формувалася нова дійсність. Актом 22-го січня, Крутами, Листопадовим Зривом, переможним наступом з'єднаних українських армій у серпні 1919 року і здобуттям Києва, „четирикутником смерти” і Зи-

— вирівнюється посіданням ЗДА інших термоядерних родів зброї, але внеможливляє — по слушній оцінці Тейлора — розбудову противакетної ракети і мегатонних термоядерних бомб.

Сучасна ситуація характеризується тим, що посідання обома сторонами термоядерної зброї — на певен час невтралізують — її вживання — ребус сік стантібус. Загроза її вжиття тепер елімінує збоку Заходу вимогу безоглядної капітуляції Москви, що було б ідентичне з розвалом імперії. При всій злочинності Гітлера було в нього почуття відповідальності за власний народ, коли не розпочав він бактеріологічної, ані хемічної війни чого — якщо йдеться про термоядерну — не можна сподіватися від Хрущова і КПСС, які в ситуації безумовної капітуляції підуть на все. Тому за сучасних умов буде продовжуватися шукання тривалого компромісу коштом поневолених націй поміж ЗДА і Росією бо від технічно-мілітарного до ідеологічного і політичного думання і плянування на Заході ще далеко, доки не прийде до влади нова еліта.

Питома вага боротьби переключається ще більше, як досі, на національно-визвольні революції, на політичний й ідеологічний бій в уярмлених країнах, на повстанчо-партизанську стратегію і тактику, на боротьбу озброєних уярмлених народів, які закономірно таки створять ситуацію безоглядної капітуляції для російських окупантів.

мовим походом — ступав український народ у своєму поході до власної держави.

1917-ий рік на Україні був роком безмежних перспектив і великих надій. Тріщали основи старих монархій, а світова війна добігала свого драматичного кінця.

У 1918 році з півночі подули зловіщі вітри, несучі жах і тривогу. Молода Українська Народна Республіка зводила нерівну боротьбу з Москвою, що голодним вовком накинулась на неї. В той час на заході скапітулювала Німеччина і вибухла революція в Австро-Угорщині.

Західня частина України приготовлялася до збройного повстання. Ядром змагання до свободи і незалежності став легіон Українських Січових Стрільців, що згуртував у своїх рядах найліпший елемент селянства, робітництва і інтелігенції. Енергійний сотник і пізніший міністер військових справ при уряді ЗУНР Дмитро Вітовський очолив Військовий Комітет, який, не зважаючи на ЗУНРаду, що йшла строго легалістичним шляхом, виступив з ініціативою революційної дії і взяв на себе завдання перевести з 31-го жовтня на 1-го листопада збройний переворот і передати в українські руки владу на західноукраїнських землях. Дмитро Вітовський і очолений ним Комітет став на становищі, що не можна дожидати приїзду польської т. зв. Ліквідаційної Комісії, яка сформувалася була вже в Кракові і завданням якої було перебрати владу в польські руки.

О 4-ій годині ранку 1-го листопада почався збройний виступ. Інтерновано австрійського намісника Гуйна і команданта округи ген. Пфефера, які передали свої уповноваження українській команді. Національна Рада видала відозву, повідомляючи про утворення української держави на західніх українських землях.

Вдало і скоро пройшов Першолистопадовий зрив також в усіх інших містах Галичини і Буковини.

У ті радісні дні над стародавнім княжим градом Лева сліпуче яснів хрест святого Юра і лопотіли на вітрях синьо-жовті прапори, символи свободи і щастя.

Листопадовим Зривом встановлено на українських землях колишньої австро-угорської імперії українську державу, самостійну, нічим уже не зв'язану з Австрією. А 3-го січня 1919 р. уряд ЗУНР схвалив у Станиславові постанову про з'єднання всіх українських земель в єдину, соборну державу. Свято злуки відбулося 22 січня 1919 р. при 300-тисячному здзвізду народу на Софійській площі, в столиці України Києві.

У боях за Львів і західні області України поляки не перебирали в засобах і нехтували всячими зобов'язаннями. Зорганізовану у Франції і вивінувану в найmodернішу зброю армію Галлера, яка начисляла 6 дивізій і яку польський уряд обіцяв альянтам, вжити виключно на протиукраїнському фронті, кинуто на протиукраїнський фронт. Наші частини не видержали натиску переважаючих польських частин і почали відступати. Однак, в хвилину, коли здавалося, що армія УГА, якій недоставало амуніції, вже не здібна була ставити опору — сталося чудо. Вояцтво спалахнуло новим завзяттям і жагою спротиву. Почалася т. зв. Чортківська офензива, яка вкрила армію УГА новою славою. І тільки брак зброї, якої нам тоді ніхто продати не хотів, був причиною поновленого відступу.

Армія УНР також відступала під натиском большевиків, зближаючись до Збруча. Почалися переговори між двома українськими арміями, які довели до злуки галицької і наддніпрянської армій, у висліді чого 31-го серпня 1919 р. здобуто Київ. Серед Галицької Армії зродився тоді клич — маршувати через Київ на Львів.

І знову почалися бої з переважаючими силами московських большевиків. Перемоги і відступи, тиф, брак ліків і амуніції, наступ Денікіна з півдня, отаманчики, що анархізували запілля, байдужність Антанти і наші власні помилки — все це спричинило нашу поразку. І хоч як завзято боролися українські вояки, здобутої волі вони оборонити не змогли.

Якою грізною була тоді ситуація на Україні свідчить лист Головного Отамана Симона Петлюри до француза Жана Пеліссе, який у 1919 р. був директором Бюро Національностей в Парижі. Ось цитата з того листа:

.... Багато вже минуло часу, як я з Вами бачився. З того часу пережили ми багато тяжких моментів, і не один сивий волос указує на ті болючі етапи тієї дороги, якою ми пішли. У нас ворогів багато, але через це власне кристалізувалась єдність нашого народу, через те ѿзапалало могутнім вогнем бажання нашої країни до власної суверенності. Але ми не отримали досі жадної помочі — ні амуніції, ні технічних апаратів, ні санітарного матеріялу. Нічого! Ах, коли б Ви знали, друже, скільки трагічних моментів прийшлося нам переживати через це цілковите опущення нас! Траплялося часто, що нашим козакам бракувало патронів, і тоді приходилося їм багнетами про кладати собі шлях серед гущі більшевицьких солдатів і гинути під обстрілом густого машинового вогню. Приміри їхнього героїзму й ті велиki криваві жертви, які вони несли, це щось одноке, нечуване в історії війни. Три четвертини наших козаків без чобіт і одежі, однак їх дух не погас! У нас немає ліків, тиф десяткуючи ряди нашої армії, багато ранених вмирає, бо в нас немає ні медикаментів, ні білля. А антантські держави, які проголошують високі принципи, забороняють навіть Червоному Хрестові прибути до нас! Ми вмираємо, а Антанта, мов Пілат, умиває руки. Що за сумне явище! Тут мається діло з цілковитою політичною сліпотою! І нам не лишається більше нічого, як кликнути їй — „морітурі те салютант!” (призначенні на смерть тебе вітають — Ред.) ... Я вірю, що мій поклик, друже, не пролунає без сліду” ...

На жаль, поклик Симона Петлюри таки пролунав без сліду. Він не знайшов у тодішніх переможців в Західній Європі жадного зrozуміння.

20.000 вірних синів України, що по-спартанськи доостанку змагалися на вузькій смузі української землі, переходили знову річку Збруч на окуповану поляками нашу землю. З прокляттям на устах вояки здавали зброю. Але разом із зброєю не здали вони своєї віри — віри в перемогу нашої правди і віри в Україну. Були ще пізніше т. зв. льодові і дипломатичні походи, але вони вже не змогли викинути окупантів з України.

Від часу Листопадового Чину минуло 45 років. Але боротьбу за привернення важності

C. Петровиг

ЧЕРГОВИЙ АТЕНТАТ

Чи доводилося Вам бачити картину з фільму, що показує два обличчя людини Близького Сходу? В якомунебудь Багдаді чи в іншому рухливому східному місті, на базарі, на перехресті двох вулиць при прилавку з крамом стойть, люб'язно усміхаючись, купець. Хідником наближається друга людина, підходить до прилавку, і в тій же хвилині... падає. Що сталося? Це усміхнений крамар ножем у спину проколов цю людину, що спливає кров'ю на хіднику. Сам він продовжує любенько всміхатися, ніби то не він убив людину, ніби нічого не сталося. Торг і залицяння, усмішки, милі й широкі до прохожих мають замілити очі, і все йде своїм руслом, ніби нормальню, ніби звичайно та богоугодно.

Усміхнена маска і — ніж за плечима!

Скільки разів не приглядаємося ми до суті советського „раю на землі”, стільки разів визирає до болю виразно саме той купець з усмішкою на обличчі і — ножем за плечима.

І чи не пригадують нам того купця милі, любі дівчата й хлопці з їх теплим, рідним: „Ми з України”, чи не пригадує його підступне убивство 15 жовтня 1959 року в Мюнхені провідного революціонера, що став символом і прапором непоборності нації?

актів 1-го листопада, 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 рр. український народ продовжує далі. Вороги бачать, яка сильна його воля до незалежного життя на власній землі. І ця воля за більше як чотири десятки років не тільки не зменшилася, але стала провідним ідеалом української нації. Тож сьогодні ми сміливо можемо сказати у вічі нашим ворогам і всім тим, які посягають по наші землі: не під силу вам зломити змагання України до волі і незалежності. Український народ прямує до свого державного воскресіння. Дух Героїв, що впали на полях боїв, витає над Україною і сповняє серця сучасних лицарів визвольного руху новою вірою і новим завзяттям. Ми не складемо нашої зброї до часу, поки мрія поколінь — Суверенна Українська Держава — не стане реальною дійсністю.

Ми не знали тоді, що заплановане було убивство другого нашого провідного революціонера, єдиного ще живого члена Бюра Проводу. Як виявилося згодом, загроженими були теж теперішній Голова Проводу ЗЧ ОУН і інші члени Проводу визвольного руху. Ми не здавали собі справи з того, який жорстокий, який по-бісівськи підступний плян знищенння самого серця української революції був до деталів опрацьований у центрі світової змови.

Саме тепер ми можемо бодай трохи відкрити заслону довкруги атентату, підготовлюваного на Голову Правління п. Я. Стецька. Синтетичною працею з кусників розбитого скла можна відтворити образ цілості. Українська і неукраїнська преса подавала впродовж останніх кількох місяців інформації про арештування розвідників і контррозвідників по обох сторонах залізної заслони. Вони звичайно розкриють своїх співробітників, про яких мали змогу дізнатися, і фрагменти безпощадної гри „в кота і мишку” прориваються з темних кутів таємної боротьби не на життя, а на смерть у широкий світ. Крім цього, вправні журналісти мають свої способи й методи дізнаватися про невидні для широкої публіки речі.

Ми, наприклад, знаємо вже давно з процесу Сташинського, що він мав доручення обслідувати мешкання п. Я. Стецька. З якою метою? Чому КГБ призначило високу ціну за його голову? Чим саме він небезпечний для червоної імперії, що посягає по володіння над половиною, ба навіть над цілим світом? Який відгомін в Україні має це ім'я? Що примусило Шелепіна замордувати Бандеру і підготовляти смерть для Я. Стецька, бо, як відомо, Сташинський робив знімку з напису на дверях дому, де мешкав Стецько? Що примусило „всесильне” КГБ займатися Ст. Ленкавським або бажати пірвати живим іншу провідну людину чи підсилати бомбу до редакції „Шляху Перемоги”?

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

ПІДПИСКА НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Напевно наказувала це йому робити не сама лише зоологічна ненависть Москви до українських патріотів і напевно не якась собі примха деспота. Тут усе має свою причину в державній рації, в політичній доцільності і потребі.

Отже, існує страх за безпеку московської імперії, існує конечність усунути з цього світу тих, чиє ім'я стало символом непоборності, спротиву, боротьби української нації проти не-прошенії опіки „старшого брата”.

Справді, дбайливо і широко у советських школах для розвідників вчили про Коновалця, Чупринку, Бандеру і Стецька, як про тих визначних людей, що з їх діяльністю і іменами український народ зв'язував і зв'язує надії на своє визволення, тих, хто персоніфікують боротьбу української нації за її повну самостійність. Згадувалось і про полк. Мельника, але як про військовика і, мабуть, через те менше небезпечного з політичного огляду.

КГБ знає, що ці імена пам'ятують в Україні. На випадок розрухів, відозва до народу, підписана Стецьком, може підняти маси. І тому на нього підготовляється атентат за такими ж інструкціями, як їх одержав був свого часу Сташинський, приготовляючись до убивства сл. п. Ребета і Бандери.

Прямого зверхника Сташинського в Берліні-Карльсгорсті, Серг'єя дуже злостило, що Стецько складав візиту Чіяңг Кай-шекові на Формозі, як голова уряду, і надав тій візиті державного характеру. Він щонайвище міг виступати від імені групи емігрантів, — казав Серг'єй, — але не в офіційній місії. Зверхник Сташинського тоді подав йому адресу Стецька в Мюнхені, і Сташинський здогадався без дальших пояснень, що буде „мокра робота”.

Важливо пам'ятати, що та сама людина, тобто Сташинський, займалась і стеженням і підготовкою атентату, і сама ж вона виконувала атентат. Робилося все так, щоб не було спільників, щоб якнайменше осіб знали про таємницю. Треба думати, що та сама метода буде застосована і в майбутньому. Немає сумніву, що „вони” — майстри в організуванні убивств, бо це ж ті недолюди з подвійним обличчям, що довгими роками вдосконалюють своє ремесло.

Отже, головство в АБН, а через те широкі зв'язки з чужинцями, постійні поїздки в різні країни, принципово вороже ставлення до московського большевизму та його одурманюючої пропаганди, ім'я, що стало в Україні поруч Ст. Бандери, символом і рушієм, велика енергія і потенціял, а надусе побоювання КГБ, що він, як близький співробітник Бандери, як голова Правління, що його видвигнула ОУН під проводом самого Ст. Бандери і як останній член Бюро Проводу ОУН буде природним кандидатом на найвище місце в русі і будучи динамічною особовістю напевно намагатиметься відповідно унапрямлювати разом з іншими провідними людьми дію визвольного руху так, щоб смерть Бандери не захитала і не послабила боротьби — ось найголовніші причини підготовлюваного атентату на п. Я. Стецька.

Не виконано того атентату тільки через те, що КГБ рішило пождати, „поки трава поросте”, бо стало відомо, що секція трупа сл. п. Бандери виявила отрую, і в зв'язку з тим наша емігрантська і західня преса вдарили в дзвін тривоги... Черговий атентат на Стецькові був би ще більше насторожив, а тому треба було переждати. В міжчасі совість і інші мотиви змусили Сташинського перейти на Захід.

Тим часом невисипущий і неустрасимий Я. Стецько готується до обвинувачення Кремлю перед світовою опінією, зокрема, перед комісією американського конгресу. В добу коекзистенції не трудно зрозуміти, чому свідчення в Вашингтоні відкладають на пізніше. І все ж правда кінець-кінцем переможе всі перепони.

Українське патріотичне громадянство повинно детайльно ознайомитись з небезпеками чергових атентатів, щоб перешкодити ворогові низощити в нас те, що ми зуміли виростити як найкраще, щоб допомогти охоронити наших провідників, бо без них значно послабла б наша боротьба за визволення. Допомогти оберігати від чергових атентатів — це справа не одиниць, але справа нас усіх.

M. Вебер вважає, що нація — це спільнота, заснована на погуванні, а рівнознагним її рівноважником є держава. Тому нормально нація змагає до утворення своєї держави.

Е. М.

ГЛАС ВОПІЮЩАГО

Наші сусіди на еміграції, чим далі виразніше, ведуть ревізію недавнього минулого.

Поляки — ширше, многобічніше, либо нь де-що різного голоса, але свідомо. У „росіян” же (беремо в лапки це слово, якого сенс ще й досі більш державний, аніж національний), проявляється окремими поодинокими голосами, несміливо обережно (— щоб не пошкодити советським здобуткам для імперії) і, правдо-подібно, несвідомо.

Причини цого ревізіонізму поляків є очевидні: державна поразка і факт многомільйонової політичної еміграції. Щодо росіян — спра-ва складніша. Їх Росія (як вони вперто називають ССР, зрештою всуолос з т. зв. заходом) — вийшла з цієї війни не лише переможцем, а й нечуванно поширила кордони імперії та до фантастичних розмірів збільшила свої сфери впливів. Її „лунніки” і „шпутніки” міжнародня реклама резонує до степеня постійного всезаглушуючого світового галасу, який майже виключає тверезу дискусію і працю критичної мислі — взагалі. За малими винятками вся світова преса з святоблизкістю повідомляє про чергову елюкубрацію чергового євтушенка, про кожночасний настрій Хрущова, про його усмішку чи похмурість, убрання чи апетит, мало не про те, з якої ноги він сьогодні встав. Здавалося б, що російській політичній еміграції залишилося лише кричати „ура” і потувати советські здобутки. Однак, не є жадним секретом національний склад еміграційних „росіян”: поза та-сяк імперським їх керівництвом — більшість їх то або „южани”, або „прибалтійці” чи „кавказці”, отже справжніх „руссих” серед них — разючо мало. І тому, розуміється, їх більш обходить со-вєтська практика на теренах їх „вужчих батьківщин”, аніж галасливі совздобутки у „все-союзном маштабі”. Імперсько-політичний сенс процесів в ССР їх інтересує менше, або, коли й так, то вони або соромливо стараються ці совздобутки промовчувати, або разючі жахіття в окраїнних „областях та республіках” зручно переносити на костромські чи калужські терени „нашої многонаціональної родини”.

Тим більш цінним видаються рідкі прояви глибшого, отже, історіософічного чи філософічного ревізіонізму на сторінках еміграційної преси російською мовою*).

Треба ствердити, що серед російської, як і польської, еміграції існують також групи чи осередки quasi - консервативного (чи, вірніше, статичного) характеру. Ці угруповання стоять на засаді, що в минулім все було all right, що те, що сталося, то було лише історичне непорозуміння, випадок, нещастя. „Право-славіє самодержавіє, народність” — з одного боку, а „католицькість, моцарствовість, польськість” — з другого боку — ось ті три кити, на яких „є, було й буде”. Ідеологія, що й казати, проста, більш яскрава, аніж ясна, і привабливо-портативна... Для справедливості треба додати, що ідеологію ту старанно підтримують чинники міжнародні та „внутрі — етнічні”, у російськім відповідно випадку модифікуючи „право-славіє” на той чи інший марксизм, „самодержавіє” на єдинонеділимість, а „народність” на советськість.. Ну, але це тема — окрема, понадто дуже невдачна для обговорення.

**

Коли обернемося до рідних публікацій в цій матерії, то було б гріхом сказати, що ревізіоністичних тем в них немає. Вони є. Та, при де-що аж надмірнім багатстві преси і при миготливій зріжничкованості її, одразу ж спостережемо, що ревізіоністична тема розгалужується на цілий ряд плитких струмків і струмочків, в яких кожен автор, що так скажу, веде свою окрему мелодію, заслуханий в собі до такої міри, що не чує навіть колеги з сусіднього струмка. Кажучи коротше, ревізії піддається ідеологія чи тактика іншого середовища, групи чи організації, але майже ніколи (поза дрібницями) — ідеологія чи тактика середовища чи групи власних. Тому рідний ревізіонізм спроваджується навіть не до диску-

*) Донедавна це робив майже самотний блп. Георгій Федотов, а тепер з'явився ряд дуже цікавих статей з царини історії, підписаних Н. Осіповим.

сії (тим більш внутрішньої!), а до міжгрупових перепалок, що вироджується, зазвичай в традиційні літературні форми: „Як посварився Іван Іванович з Іван Никифоровичем”, або й „баба Палажка та баба Параска”. Наши історичні сусіди на еміграції мають ту велику перевагу, що спромоглися або створити поважніші журнали всенационального обсягу (польська, парижська „Kultura”), або органи (навіть газети) з такою ширшою від нашої амплітудою думок.

Факт, над яким буде ломати голову майбутній історик нашої еміграції, залишається донині: наша (адже ж в засаді політична!) еміграція ось вже друге десятиліття існує без свого всеемігрантського, отже, національного друкованого органу типу ЛМВ чи газети відповідного обсягу і такого ж культурного *рівня* (а не „позему”). Факт жахливий, але, тим не менше, — очевидний. Про який же ревізіонізм в таких умовинах може бути мова?

А, проте, „ревізія” — не лише як тільки ревізія, а й просто як праця мислі національної, як систематичне осмислювання минулого й сучасного, як уставлювання духового шляху, як тяглість у вивченні історичного процесу і вкорінюванню історичної пам'яти, все це — безпосередня необхідність, тим більш конечна, що натуруальна, що сама собою розуміється.

Без цього *cogito ergo sum* еміграційне існування стає знедуховленим, внутрішньо порожнім, безпредметним, а еміграція тратить її, ніби сталий прикметник „політична”. Той прикметник відумірає і еміграція духово перестає існувати. Еміграція бо є завжди наслідком *поразки*, отже усталення *пригин* поразки є першим обов'язком саме еміграції.

Як часто вживається (і надуживається до анекдоти) в нашім тутешнім житті многостражданальнє і до тла звульнізоване слово „культура”. І як при тім механічнім повторюванню чим далі, тим безнадійніш, забувається, що це поняття охоплює і, тим самим, обмежує цілий простір нашої політики. Бо ж національна культура, зважаючи на місце і час, вміщує в собі нашу *справжню* політику. Та наприклад кожна вартісна книжка, кожна справжня студія, навіть кожна жива, зроджена, а не репродукована, мисль — це той чинник, що може

заважити, в певнім моменті, на напрямі того процесу.

... Скептичний читальник в цім місті іронічно посміхнеться і прокаже: „Знаю, куди він гне: давай нову пожертву, витрясай кишені на нову датку”. Ні, любезний земляче, те, що тут мається на думці, значно поважніше і значно трудніше, аніж яка будь датка чи пожертва. В цім бо випадкові ходить про датку *розуму*, про пожертву *мислі*, про акт волі і *характеру*, а та-кі речі жадними грішми не заступити.

Уявіть собі чужинця, навіть українофіла, що побіжно переглядає нашу періодику. Забава за забавою, зустріч за зустріччю, баль за бальом, з'їзд за з'їздом, бенкет за бенкетом (п'ять долярів за участю), за останній час навіть „равти”. Вишивані вечорниці, вишивані візити у місцевих нотаблів, українські дні з прaporами й парадами. Навіть б. м. „культурні” роковини кінчаться обов'язковим трощенням курей та балетними гопаками у виконанні знайомих і кревних. Яке враження на стороннього глядача робить таке життя „політичної еміграції”? Та це ж якась одна перманентна „імпреза”! А хто ж в міжчасі думас? А де ж той апарат еміграції, що виконує її інтелектуальні обов'язки? Де тісі, адже політичної, еміграції мозковий штаб?

Ту ролю, з причин, зрозумілих, не можуть виконувати наші „аж дві” Академії Наук, бо в рекордовім часі „здобута” титулatura „проф. д-р”, або плекання такої спеціальності, як „назозванство”, лише в рідких випадках сполучуються з ерудицією, талантом та природним розумом, що його браку, як відомо, жадний дипльом не скомпенсує. Липинські й Донцови родяться не кожен день, але, щоб навіть ці вийняткові люди, народившись, виростали й довершувалися, потрібне інтелектуальне середовище, оточення, духовий клімат, а не безакустична порожнечка і брак спадкоємців, отже тягlosti. А культура — це тяглість передусім. Культура пунктована, перервна, культура, що складається з відосібнених епізодів, — може бути цікавим матеріалом для дослідника, але така культура не дає періодичних плодів і таврує націю прокляттям „неісторичності” і хоробою безодержавності.

А треба ж собі усвідомити, що, помимо тотального погрому (не пропагандового, а справ-

жнього), що триває на Батьківщині близько півстоліття, — нашому народові систематично ампутується його інтелектуальні центри, систематично видмухується „його національний дух”. І коли це останнє не дас (бо не може дати) пожаданих успіхів, то, принаймні, через поліцію, школу і релігію марксизму-ленінізму вбивається історичну пам'ять, привчається духовно харчуватися чужими і отруйними продуктами, прищеплюється страшний комплекс „молодшого брата”, довічного колоніального раба, „колхозного народу”, природного „землероба”, (офіційна термінологія) і кріпосного постачателя „хлібушка” для метрополії. Все те, про що з пруською брутальністю одверто проголошував в „Дойче-Україне Цайтунг” незабутній (і тому, можливо, досі „благополучно здравствуючий”) Еріх Кох, — є щоденною практикою в УССР.

Шлях „від рушниці до Рушничка” — визнано до дрібниць, навіть з хвилевими павзами „реабілітації” та еренбургівських „відліг”.

В такій історичній ситуації наймінімальнішим („собачим”) обов’язком еміграції є бути хоч би лише сторожем, вартовим, який остерігає і попереджує. А, проте, скільки ж є проблем і тем, що напливають щодня, в течії самої доби, якої ми є свідками і — хоч не хоч — учасниками. А теми ті і проблеми, з багатьох причин, є неприступні для земляків в Батьківщині: проблеми духа, історіософічної спрямованості, духового сенсу цієї доби, дислокації Зла на мапі світу, демаскування методів і засобів сатани, і багато, багато іншого.

Без самостійної (національної) праці мислі українство роковане на харчування чужим і отруйним продуктом інтелекту чужого і ворожого. І навіть, коли ту працю буде намагатися виконувати само „українство”, але без самостійної творчості, праця та буде лише пасожитуванням на чужім доробку, чого ілюстрацій в поточній періодиці — аж занадто. Жити „на дурничку” не можна не тільки матеріально, але й інтелектуально. І тут не поможуть ані „найпевніші” орієнтації, ані наймодерніші „ізми” чи „кратії”.

**

На закінчення хочеться пригадати щось, що пам'ять нагадує знову і знову.

В одну з останніх (либонь 1926-27 рр.) зрештою дуже рідких зустрічей з бл. п. Сергієм Шелухіном (сенатором нашої Держави і справжнім „сенатором” національної еліти перелому XIX-XX ст.) довелося бути свідком, як цей поважний і вже дуже немолодий учасник подій 1917-21 рр., просто стрясався від болю і гніву, коли згадував, як його пропозиція, щоб з моментом абдикації царя Миколи II *законодатно анулювати Переяславську Догоду року 1652* — була не лише неухвалена, але й зустрінута напівгумористично. Що гірше, значна частина членів ЦРади, отже все „свідомих українців”, навіть не могла второпати про що, власне, „дивакові” С. Шелухінові ходить і який така ануляція („в наш час, коли кругом демократії і т. п.”) мала б сенс.

Цей епізод — один з найяскравіших і найбільчіших прикладів паралічу історично-політичної пам'яตі... В результаті майже цілій 1917 рік по січень року 1918 ота скалічена пам'ять аж по чотирьох універсалах дишкутиль-галла до того, що в березні р. 1917 пропонував самотній „дивак” Шелухін.

Вересень, 1963.

Вельмишановний Пане (Пані)!

Мемуарна література української еміграції малогисельна, хож загально відомо, що спомини — це незаступимий пригинок до історії кожного народу. Зокрема спомини із визвольної боротьби народу, що далі за визволення бореться, це не тільки свідоцтво минулого, це дороговказ у майбутнє і джерело віри у власну силу та майбутню еремогу.

З тією думкою В-во „Гомін України” видало окремою книжкою

спомини мігр. Василя Волицького

НА ЛЬВІВ І КИЇВ

Книжка має 240 сторінок друку, бамато ілюстрована, друкована на добром папері.

Обгортач роботи М. Бідняка.

Ціна книжки для передплатників тижневика „Гомін України” § 2 — брошурена, § 3 — тверда оправа.

Сподіємось, що Ви приймете цю книжку і найближчою поштою перешлете належність за неї, гим уможливіте В-ву видання дальших заплянованих книжок.

Дирекція В-ва „Гомін України”

І. Б.

В СОРОКОВІ РОКОВИНИ НЕЕТИЧНОГО РІШЕННЯ

1919 року, коли ми програли війну з Польщею, суворенітет над територією Галичини пе-ребрали Рада Амбасадорів у Парижі. Що-правда, нашу вужчу батьківщину окупували поляки вже 1919 року, але рішення щодо дальшої її долі спочивало впродовж майже п'яти років у руках версальських миротворців. Польща запевняла Раду Амбасадорів, що вона мас намір пошанувати права українців і законом з 26 вересня 1922 р. обіцяла дати автономію Галичині. І ось 15 березня 1923 року Рада Амбасадорів передала суворенні права над Галичиною Польщі. Вирішила справу передусім Франція, яка хотіла, щоб дрогобицький нафтовий басейн дістався в руки її вірної союзниці — Польщі. Від того часу минуло 40 років.

Вістка про рішення Ради Амбасадорів приголомшила українців. Вона була така страшна, що спочатку не хотіли її вірити. І щойно через три дні львівські українці зареагували на неї масовою й могутньою демонстрацією на майдані св. Юра. Це ж був епілого нашої збройної боротьби за незалежність.

Минали місяці; прийшли Різдвяні Свята
І ніхто їх не стрічав у галицькім селі.
Не вдарив в церкві дзвін. Україна розп'ята
Від болю і журби приникла до землі.
І ревно плакала над свіжими гробами,
Що постелились скрізь долинами й горбами.
(Петро Карманський)

Неетичним актом з 15 березня 1923 року версальські гендепарти завершили свою особливу інтерпретацію прав кожного народу на самовизначення у відношенні до великого українського народу. Польська дипломатія тріумфувала. Для українців був це страшний удар, який, здавалося, спричинить духове заломання. Але ми не заломились, не втратили духа боротьби за своє право. Ми таки вірили, що справедливість мусить перемогти. І під цим знаком пішла наша дальша праця. Ніяка сила не могла вирвати нам віри в наше велике завтра.

Згідно з своєю історичною практикою, Польща не дотримала міжнародних зобов'язань і Галичина автономії не дістала. Польща навіть не дозволила українцям мати свій окремий

університет. Між поляками ї нами витворилися непрохідні барикади. Українська проблема була для Польщі вічним боляком на її державному організмі. Українські землі, а крім того гданський коридор, Шлезьк, Помор'я і Віленщина ускладнювали польську велико-державну політику й наближали її до катастрофи, що й прийшла 1939 року. Поверсальська Польща жонглювала великими, навіть месіяністичними гаслами, але не мала ніяких даних на їх реалізацію. Версальська будівля зарисувалася дуже поважно, але деякі постанови версальського мирового договору перестали існувати вже по кількох роках.

Не цілих двадцять років тривала принадлежність Галичини до Польщі. Прийшов вересень 1939 року і під ударом німецької зброї розлетілася буферна держава, яка здобула собі в світі сумну славу ще й тим, що побудувала концентраційний табір у Березі. З вибухом другої світової війни перестали зобов'язувати всі рішення Ради Амбасадорів. Перестала діяти також кривда, вчинена найвищим політичним чинником Європи після першої світової війни. Богнем і руїною, розстрілами українців і шибеницями позначила Польща своє коротке панування на наших землях. Винищування українського народу було для неї системою, яка мала за ціль якнайшвидше стерти з обличчя Галичини її відвічний український характер.

Щоправда, звільнення наших земель від польського окупанта не принесло нам сподіваної волі. Після поляків прийшов ще лютіший окупант, ось уже 20 років доводиться Галичині переживати криваве московське лихоліття. Але тільки наївні можуть думати, що принадлежність наших земель до Советів буде вічна. Вона закінчиться може скоріше, як ми сподіваємося. Закінчиться так, як закінчилася влада польського „моцарства”, і ми таки діждемося волі.

ЧИТАЙТЕ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ЮНАЦТВА
„КРИЛАТІ”!

M. Трихрест.

НЕ ДИСКУТУВАТИ — ВИКРИВАТИ!

ДРУГИЙ ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ УСТАНОВ, УВАН ТА НТШ, НА ЧУЖИНІ

... „Ніхто її не рятує, козацтво гине”...

Т. Ш.

Перший Відкритий Лист був надрукований десять років тому в часописі „Український Самостійник” з 18-го жовтня 1953 р. Багато подій перейшло за цей час до „Лети забуття”. Загубився без луни і той перший відкритий лист, яко глас воліючого в пустелі, в „пустелі” українській. Довго, дуже довго тривала й українська тяганина з АКВНР - АКВНБ-КЦАБ-МАКЦ — УНРада. Навіть і тій нашій УНРаді, нарешті, обридло прибивати свою опортуністичну печатку на „непередрішеннській” метушні ніби „приватних американських кол”, що їх єдиним завданням було й покищо є збереження „єдиної неподільної Росії”.

А тим часом „Васька слухав та їв”. Їв на очах „кухар” — отих „приватних кол”, роля яких не улягла жадній зміні навіть тоді, коли той „Васька” проковтнув такий смачний кусень печені, як Куба.

За останні роки психологічне підсоння ЗДА не тільки не змінилося в додатній супроти поневолених народів бік, навпаки, справи пішли на гірше. Лиховісне устійнення державного секретаря Діна Раска, мовляв, Україна, Грузія, Вірменія є традиційними складовими частинами Росії, потворно відгукнулося в заявлі Комітету Вільної Європи 1-го липня 1963 р. Цей комітет потрапив цілковито знехтувати Україну та інші поневолені народи, бо, мовляв, деякі його члени, проти згадування України, інакше йому закинуть наміри розчленування Росії.

Отже, московські надхненники в особі ”деяких членів Комітету” будуть діяти без огляду на різні „круглі столи”, петиції, прохання тощо, українці все будуть на становищі того, що „в Бога теля з’їв”. Тож справа не в тому, щоб тільки дискутувати. Треба діяти так, щоб тим „деяким членам” було вже не з руки позичати очей в Сірка та захищати оту в’язницю

народів. Треба змобілізувати всі наші сили, передусім наукові, публіцистичні, інтелектуальні для всеукраїнської протидії.

Немає потреби наголошувати, що найповажнішим знаряддям Москви в її незмінній меті „поховати захід” є саме спекуляція на національних прагненнях „угнетньоних капіталістическім імперіалізмом народов”. Цілком протилежною була й є до цього часу політика Заходу з його „непередрішеннім”, яка за останні роки перейшла на „вищий щебель” — поступилася вже перед відвертим захистом „єдиної, неподільної Росії”. Ця метушня спиняє й гальмує революційно-динамічну силу, яка могла б вельми прислужитися справі звільнення світу від червоної московської змори. Поневолені народи не зможуть ніколи погодитися тільки з перемалюванням осоружної в’язниці з червоної барви на білу чи брунатну, з тим, щоб принесені на вітварі визволення мільйонові жертви пропали марно, а Москва розпочала „нове демократичне життя”, тобто те саме народовбивство. Зужиття і відхилення у сліпі завулики сил, засобів та уваги української еміграції у світі в сполучі з дальшим тиском „приватних кол” та їх опікунів, щоб таки загнати українців до московської Каносси, — все це лежить у площині зайвих дискусій з москалями та їх колаборантами.

А тим гасом треба не дискутувати, а викривати! Викривати, бо це є наступ на ворога, а не пасивна проти нього оборона, що невідклично вивершується поразкою. Викривати, бо це допоможе й Заходові, зокрема ЗДА, скоріше скинути з себе те згубне московофільство і усвідомити, що гніздо тих московофілів знаходиться передусім в американському державному департаменті. Істотним було б, на нашу думку, в цьому викритті наступне:

Фальшивий паспорт Москви, тобто привласнена нею назва Росії, під якою вона виступає в світі від початку XVIII сторіччя, щоб приховати свої загарбання. Москалі у своїй навмис-

но з цією метою перекрученій історії дурять світ, загарбавши початки української історії. Треба, щоб самі українці написали й видали правдиву історію московської держави. Такий крок зробивши куди більше, ніж звичайні спротування чи навіть масові листи... до коша. Ні до чого оті ввічливі листи до Раска з приводу „традиційного” права Москви на Україну Грузію, Вірменію. Тоді він був би напевно заатакований вже й американськими конгресменами та сенаторами, якби вони дістали на руки науково-обґрунтований твір про фальшивий паспорт Московії з висвітленням її імперіалізму. Між іншим, цей керівник закордонної американської політики дуже добре орієнтується в національному питанні. У своїй статті в „Нейшенс Бізнес” за червень 1963 р. про широкі можливості Америки Раск підкреслив не лише справи об’єднання Європи та ніби нарastaючий зудар між СССР та Китаєм, але й значення національних рухів за залізною заслоною.

Свого гасу „родинна сварка” між СССР та Югославією була димовою заслоною для москалів у їх зусиллях захопити Китай, що й сталося за допомогою американських ніби невігласів, а в дійсності прихованих комуністів, як от О. Латимор чи Кюрі, які свідчили, що Мао Тсе-тунг, лише „земельний реформатор”, може „збунтуватися” так само, як це зробив Тіто, і тому не треба давати зброю для Чіянга Кай-шека. Тепер з стейт-департаменту бринить пісонька про „розлам у комуністичному таборі”. Найретельнішим співцем є сам Раск, який в останні часи всюди говорить про той розлам, в тіні якого, мовляв, можна спокійно укладати з Москвою угоди про припинення атомових вибухів і про заборону атомової зброї в космічних просторах. Нещасна угода з Москвою про припинення атомових вибухів свідчить про цілковитий брак розуміння цілої системи московського комунно-большевизму та його політики. Так званий розлам у червоному таборі разом з „відлигою” є тією димовою заслоною, яка має допомогти Москві захопити саму Америку.

Фундаментальне висвітлення підступної протягом віків політики Москви за засадою „крок назад, два кроки наперед”, особливо в совєт-

ському періоді її історії, коли зламано понад 2000 угод з некомуністичними країнами, було б істотною пересторогою для Заходу. На тлі цього „розлам між Москвою та Китаєм” виринув би як звичайний блажман.

Історія московського народовбивства супроти поневолених народів, народовбивства, що є справді традиційним, була б дуже цінним чинником для висвітлення цієї московської політики в історичному аспекті, а не лише за останні часи. Така спеціяльна історія допомогла б Заходові злагнути довговікову тяглість московського народовбивства без огляду на патяканину білих москалів, мовляв, вони є також поневолених комунізмом народ. Викриття історичного московського народовбивства супроти „інородців — унтерменшів” кинуло б належне світло й на теперішнє московсько-большевицьке плянове нищення „нацменов”. Наголос бо тільки на комунно-большевицькому народовбивстві дає змогу москалям скидати провину з себе на „міжнародний комунізм”, інтернаціональну змову світового жидівства тощо. Народовбивство є московська національна, а не тільки комунно-большевицька метода, тим більше, що й „большевізм є суто московське явище”, як „третя форма відвічного московського імперіалізму”. Добре було б уложить й надрукувати, поруч з основним висвітленням московського народовбивства окремою книжкою, низку невеличих, але строго удокументованих книжечок. А матеріалів для цього більше, ніж досить, бо історія Москвії, це-насамперед історія винищування підбитих нею народів, що мала і має ціллю звільнити їх землі для „старшого брата”. Ось деякі приклади:

1. Масакра населення Новгороду двома наворотами за царів Івана III та Івана IV Лютого. Тоді вирізано й утоплено в ріці Волхов понад 30000 новгородців, на місце котрих прийшли москалі.

2. Знищення більшості населення Казані в XVI сторіччі.

3. Вимордування більшості населення Смоленська й Полоцька, в тому числі близько 20000 жидів, у XVI сторіччі, коли Москва „визволяла” ті міста „з-під литовського ярма”.

4. Знищення населення Прибалтики під час так званих ливонських воєн. Цікаво, що Москва вжила тоді для цього навмисно випущених

своїх кримінальних злочинців, що робили їй у теперішні часи більшевики для захоплення влади.

5. Вимордування населення „от мала до велика” в Батурині, Лебедині, Переяславі, в Україні за царя Петра І, на початку XVIII сторіччя.

6. Мордування кавказьких народів під час визволювання Кавказу в XVIII та XIX сторіччях. Московський генерал Ермолов зі своїми ордами забив тисячі кавказців — чоловіків, жінок та дітей.

Московські концентраційні табори з рабською працею, як знаряддя народовбивства ще кілька століть тому, також варті пильної уваги. Відомо, що Петербург та Очаків будувалося за царя Петра І невільницькою працею насамперед українців, донських козаків, карелів, фінів.

Московська „опрігніна” царя Івана Лю того також повинна б знайти своє наслідження, як старий прототип новітнього СС-манівства Гітлера.

Московські допити з „пристрасствем”, проваджувані „заплечних дел мастерами”, — вся московська техніка „застенка” з „батогами”, „дібом”, „клейменієм раскальонним железом”, „рванимі ноздрямі”, „четвертованієм”, „колесованієм” та іншими тортурами в історичному висвітленні допомогли б устійнити безперервну пересміність московсько - більшевицьких слідств з ще більш вишуканими способами тортур та „стенкі”, з пострілом у потилицю.

„Тайний приказ”, „тайная канцелярія”, „охранка”, ЧК, ГПУ, НКВД, МГБ, МВД у своїй тягості також заслуговують на відповідне оприлюднення.

Немає сумніву, що такі короткі, присвячені кожному окремому випадку московського народовбивства, чи інших злочинів, публікації могли б у великій мірі притишити московське біло-імперіалістичне пашекування проти „сепаратистів” і дати матеріял до думання американським московофілам. А на тлі правди про московське людожерство яскравіше вималювалася б і „мораль” отих „приватних американських кол” з їхніми опікунами, явними та прихованими.

Праця наших наукових установ на тужині заслуговує на всеобще признання. Проте, маєтъ бути їй певні застереження щодо тематики, яку годилося б у значно більшому мірі підпорядкувати справі визволення нашої батьківщини. Такі теми, як от „Повстання золотів у XIV столітті” або „Проблема генуезьких впливів” з тематики УВАН, сміливо могли б поступитися в своїй черговості перед висвітленням зачеплених вище питань із діянки московських злочинів. Шануючи всю її високу академічність, українська наука повинна б мати їй політичні обов’язки супроти свого поневоленого народу. Згадані вище теми взяті з її, УВАН, праць десять років тому. А чи за цей час відбулася якась зміна в тематиці нашої УВАН в напрямі допомоги українській визвольній справі? На жаль, цього не можна сказати. Ось, наприклад, кілька тем за 1962-63 р.: „УВАН — наукове засідання філософічної секції — доповідь д-ра І. Фізера — Проблема об’єктивної краси в советській дискусії; УВАН — професор І. Шевченко виголосив доповідь — 50 днів на Синаї; УВАН — доповідь В. Голубничого — Спостереження про розвиток політичної ситуації на Україні в роках 1960-62. Ця остання доповідь — це типова „реалітетна” балаканиця про нібито активну участі українських комуністів у Москві у внутрішній і на віть зовнішній політиці ССР. Чи така доповідь є на користь українській справі? Адже кожний москаль зацікавлений у тому, щоб довести причетність українців до московсько-більшевицького кодла, таж вони ѹ Хрущова, чистого москаля, намагаються виставити українцем. Чи ж не відомо п. Голубничому, що українці з „кадрів КПБУ і комсомолу” є лише муринаами, які, зробивши свою справу, можуть відійти.

Немає сумніву, що така доповідь, як от професора Шумовського в НТШ про народи Західної Африки (релігійні культури і вірування народів Малі та життя муринонок) дуже цікава. Проте, українські визвольні справи повинні б мати також місце в тематиці НТШ.

Москва підсушує демоліберальним блазням щораз нові великопростірні концепції, мовляв, той „лад”, що існує на теренах ССР, є вислідом зусиль московської комуно-більшевицької влади, яка тримає в карбах поневолені народи.

Мовляв, без тієї влади був би на Сході Європи хаос, була б балканізація її. Отже, треба берегти ту владу. Що й казати, і такі концепції знаходять схвалення і дедалі поширюються серед демолібералів. Якийсь Волтер Вілліс, впливовий член лівого крила „Фонду Республіки”, нещодавно написав книжку і переслав її Дінові Раску, підкresлюючи ту „користь, яку має світ із здібності советської поліційної системи втримати закон і порядок у країні з багатьма мільйонами сателітних народів”. Цей Вілліс перестерігає Раска, мовляв, „розвал московської комуністичної системи був би катастрофою”.

Відповідні українські науково-обґрунтовані публікації дали б могутню зброю для протидії подібним провокаціям. Зокрема, науковий твір п. н. „Універсальне зло імперіялізму” з рівнобіжним висвітленням додатніх рис справжнього націоналізму, як антитези до імперіялізму, був би вартісним вкладом для справи миру через відповідний вплив на прилюдну опінію.

Праця Українського Конгресового Комітету в ЗДА у її вислідах щодо нашої визвольної справи була б напевно видайнішою, якби вона мала опертя у вигляді відповідних наукових творів та публікацій, виконаних та фірмованих нашими науковими установами УВАН та НТШ. Чи це не є нашим великим недоліком, що ми й досі не маємо удокументованої праці про голод 1932-33 р.?

Справа історично-наукового опрацювання та уложення дотичних матеріалів у творах та звичайних публікаціях може бути розв'язана тільки спільними зусиллями наших наукових установ, в першу чергу УВАН та НТШ, з притягненням до цієї праці наших журналістів та публіцистів. Залучення цієї справи до наукової тематики має першорядну важу для „бути чи не бути” нашій Україні. Потрібні кошти могли бути зібрані цілево, без обтяження Національного Фонду.

Хотілося б сподіватися, що всі ці думки зустрінуться не тільки зі схваленням українського суспільства, але й знайдуть прихильний відгук у наших наукових установах та організаціях.

Колись письменник Остап Вишня, коли ще не був зламаний московсько-большевицькими духово-фізичними тортурами, написав опові-

дання під назвою „Чукрен”, де були виведені „чухрайнці”, тобто українці, що все чухаються та відстають від подій. Країна „Чукрен” у тому оповіданні відкрита у висліді археологічних розкопів, але „чухрайнців” уже там не було, — вони згинули. Це оповідання Остапа Вишні у дійсності було переказом Шевченкового — „Згинеш, Україно!” Отже, діймо так, щоб ми, українці, не стали тими археологічними чухрайнцями з країни „Чукрен”.

Живуги психолігією соціальної верстви, інтелігенція наша не могла протиставити свій народ, як націю — другій, російській нації. Ворогом був режим, та й це ворогування було властиво непорозумінням, що виникало з „непоінформованості” москалів про правдиві цілі та прагнення українського руху.

(Донцов)

ПІДТРИМАЙМО СВІЙ ЖУРНАЛ!

Сімнадцять років у житті „Вісника” ООЧСУ є доказом того, що цей суспільно-політичний місячник знайшов довір’я й став другом для своїх передплатників і читачів.

Упродовж свого сімнадцятирічного існування „Вісник” дав поважний вклад у наші визвольні змагання, поширяючи та поглиблюючи ідею визвольної боротьби і національного визволення. Його сміливі й своєчасні виступи і реакції на важливі події в українському і в міжнародному житті завжди орієнтували нашу спільноту, яке становище їй зайняти до цих подій. Виконуючи ці відповідальні й важні завдання, „Вісник” не був осамітнений і свої фінансові труднощі поборював з помічю широкої читацької родини.

ГУ ООЧСУ, як видавець „Вісника”, свідома, що „Вісник” треба поліпшити, приєднуючи й відповідно нагороджуючи авторів, поширюючи коло передплатників і читачів. Але, щоб досягнути намічену мету, треба скріпити його фінансовий стан. Тож, Головна Управа ОOЧСУ і Редакція „Вісника” звертається до всіх членів, передплатників і читачів, до всіх кому дорога наша визвольна справа, із закликом підтримати своїми пожертвами запляновану на цей рік збірку на пресовий фонд „Вісника”.

М. Фурда

БОРИСЬ І ДОБИВАЙСЯ БАТЬКІВЩИНИ

(УРИВКИ ЗІ СЛОВА М. ФУРДИ, ГОЛОВИ СУМА, НА ХІІ ЗДВІЗІ В ЕЛЛЕНВІЛЛІ)

В цьому році Спілка Української Молоді Америки відбуває XII з черги здвиг в місцевостях Елленвіл на Сході та в Клівленді на Заході для відзначення трьох дат з нашої визвольної боротьби, а саме: 50-річчя з дня смерті славної поетеси Лесі Українки, 30-річчя страшного голоду на Україні та 25-річчя з дня смерті Голови Проводу Організації Українських Націоналістів, полковника Євгена Коновальця.

Відзначаючи 50-річчя з дня смерті Лесі Українки, Спілка Української Молоді Америки поставила її гасло „Борись і добивайся Батьківщини” і під цим гаслом проводить свої Здвиги.

Геніяльна поетеса Леся Українка всіми фібрами своєї душі боролася за волю України, з посвятою робила для неї все, що могла. В українській духовості займає вона друге місце після Шевченка, нарівні з Франком. Ця фізично слаба жінка мала в собі стільки залізної волі, що до кінця своїх днів не впала на дусі, не зневірилася в кращій майбутності свого народу. Бувши поза межами Батьківщини, Л. Українка порівнювала життя державних народів із життям свого народу під гнітом московського царства, і це ще більше скріплювало її в боротьбі. У своїх споминах Л. Українка пише: „Я дуже турбувалася, щоб оберегти своїх дітей від російських впливів. Мені здавалося, що чужа школа зруйнує мої намагання виховати дітей на справжніх українців. Доходило до того, що коли я виїздила заграницю, тоді я вивозила дітей на село, щоб оберегти їх від російського оточення”. Леся Українка жила і творила для свого народу, йому віддавала всю свою гарячу любов, рівночасно ненавидячи палкою ненавистю ворогів України.

Ці два почування нероздільні у Лесі Українки, і вона каже: „Що ж, тільки той ненависті не знає, хто цілий вік нікого не любив”. Почування любові і ненависті зродили в Лесі Українки оту бойовість, якої не проявив у той час ніякий інший поет. Ці почування викликали бажання помсти над ворогом, про що висловлюється вона так: „Згадати тільки всі тяжкі муки, що завдали борцям за правд вороги, кому ж не стиснутися раптово руки від помсти лютої жаги”.

Придивляючись до тогочасної пасивної інтелігенції, Леся Українка мріяла про великого мужа — провідника української нації: „Полум'ям вічним, на жах всім нащадкам, Дантове пекло палає. Пекло страшніше горить в нашім краю, — чом же в нас Данта немає?.. Гей близкавице, громова сестрице, де ти? Розбий злі чари! Хай ми хоч раз заговоримо громом, так, як весняні хмарі”!

В поезії „Грішниці” вона каже словами підпільника-революціонера: „Ходім, ми знову на війну зібралися. Не ми уб'єм, — то нас вони уб'ють. Неважкож ти будеш остронь сидіти і споглядати, як ллється братня кров? Ни, сором се терпіти! Наша смерть научить інших, як ім треба жити”!

Знеможена хворобою, очікуючи смерті, Л. Українка вірить у воскресіння українського народу: „Встане велетень землі, розправить руки грізні. І вмить розірве на собі дроти залізні”. Передбачаючи, що в боротьбі частина української спільноти може опинитися поза межами рідного краю, написала вона заповіт, в якому ніби пише про нас, сучасних емігрантів:

„Тоді покаже батько свому сину
на срібне мариво у далині
і скаже: „Он земля твого народу!
Борись і добивайся батьківщини,
бо прийдеться загинуть у вигнанні
чужою-чужиницею, в неславі”.

**

З великим болем у серці вшановуємо нині пам'ять братів, сестер, малих дітей Наддніпрянської України, які 30 років тому гинули голодовою смертю. Не могло бути більшої трагедії для народу, власника найбільш урожайної в світі землі, як умирати голодовою смертю на міських бруках. Шість мільйонів українського народу передчасно зійшло в могилу з волі московського загарбника, що хотів таким чином змусити українських селян вступити до ненависних колгоспів. Український селянин боронив свою приватну власність, обороняв свою землю, насичену потом і кров'ю предків. Він гостро протестував проти „котъялкової” системи, що її накидала йому совєтська влада. І московські опрічники придумали в боротьбі з ним голод, як політичну зброю. Большевицька машина пішла в рух, і настав страшний суд над голодуючою Україною. З країни молоком та медом текучої постало велике цвинтарще.

Ось на що спромоглася московсько-азійська дич в добу культури та розвитку. Голод, убивства, підступство, підлість, — це засоби боротьби звироднілої Москви, які корінням своїм сягають до початків московської історії.

У 30-річчя страшного голоду в Україні, що його штучно зорганізувала Москва, члени Спілки Української Молоді Америки разом з українською спільнотою глибоко в своїх душах переживають цю національну трагедію, за яку відповідальність перед історією несуть московські большевики. Ми клонимо нині голови перед пам'яттю жертв цієї трагічної події і найгостріше засуджуємо чин московських імперіялістів. Пам'таймо, що в умовах московсько-комуністичного гніту український народ не має змоги висловити свої думки й почування. Тому наше завдання — поставити цю справу так, щоб голос української еміграції був голосом цілого українського народу.

**

Український народ на своєму історичному шляху склав і складає безліч жертв у боротьбі за волю і незалежність. В останніх десятиліттях символом виз-

вольної боротьби України стали імена Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки-Шухевича, Степана Бандери і тисяч, тисяч безіменних героїв, які на жертвінику Батьківщини склали своє життя.

Сьогодні, в 25-річчя з дня трагічної смерти полк. Євгена Коновальця, ми вшановуємо пам'ять цього видатного військовика-стратега, державного мужа-політика, революціонера-підпільника, основоположника і провідника українського організованого націоналістичного руху. Євген Коновалець відіграв велику роль в українських визвольних змаганнях, як організатор і головний командант Січового Стрілецтва, найкращої і найбільш надійної української військової частини тих часів.

Коли збройні змагання за державність і соборність України зазнали поразки, Є. Коновалець не зневірився і не припинив боротьби. Він — засновник УВО, яка розгорнула в 1920-их роках масову саботажну акцію проти польського наїзника. УВО цими акціями дошкільно вдаряла по ворогові і тим самим актуалізувала українську проблему, підносилася і морально мобілізувала широкі маси для спротиву окупантам. Є. Коновалець у 1929 році дав почин до створення ОУН і, як Голова Проводу ОУН, розвинув кипучу діяльність, докладаючи всіх зусиль, щоб ця організація охопила всі українські землі, всі чотири займанщини. Впродовж наступних років ОУН стала провідною українською політичною силовою, що опанувала організаційно та ідейно-політично не лише західні українські землі, Закарпаття, Буковину, а й зуміла створити свої клітини також на осередньо-східніх землях. У процесі розбудови й закріплення організаційної мережі ОУН на українських землях під московсько-большевицькою займанчиною і постигла Є. Коновалець трагічна смерть із рук московського агента. Не один раз вороги старалися застрашити Провідника ОУН, переказуючи через підставних осіб: „Хай ваш хазяїн припинить роботу проти нас, бо відповідатиме за це головою”. Погроз Є. Коновалець не боявся, бо був людиною великого формату — сповненою невисипутої енергії, незламного завзяття: був людиною великих задумів і непохитної віри. Є. Коновалець був великий ідеаліст, жертвений борець, палкий революціонер, якому незнані були особиста користь чи вигода, байдужість, утома або зневіра.

Фізична смерть Є. Коновальця з руки нашого відвічного ворога не змогла знищити тієї великої ідеї, символом якої він став. Навпаки, освячена й припечатана кров'ю, ця ідея стала ще більш живуючою в нашому народі, вона породила незліченні лави нових борців за національно-державне і соціальне визволення України, які завзято і жертвово продовжують велике діло Є. Коновальця. Одя безперервність визвольної боротьби і є найкращим вшануванням пам'яті всіх наших героїв, вона є гідним і достойним відзначенням роковин мученицької смерті Є. Коновальця.

Могили мільйонів, які згинули голodomором смертю, могили Петлюри в Парижі і Є. Коновальця в Роттердамі, незнана могила Тараса Чупринки-Шухевича в Україні і могила Степана Бандери в Мюнхені, — це

місця, навколо яких повинні скупчувати свою увагу не тільки українці та інші поневолені Москвою народи, але народи всього вільного світу, як перед грізним моментом. Во Москва не зупиняється перед жадни ми варварськими засобами у намаганні нищити про відні постаті антибільшевицької визвольної боротьби. Ці могили закликають західній світ до активної допомоги поневоленим народам СССР, до хрестоносного походу всього вільного світу проти московської тиранії. Треба, щоб вільні західні народи зрозуміли свій обов'язок перед тими, що віддали своє життя в обороні свободи і культури, в боротьбі з московськими тиранами. Якщо західний світ не усвідомить, що його обов'язком є підтримати національно-визвольну боротьбу українського та інших поневолених Москвою народів, то кінець-кінцем сам стане жертвою московсько-большевицької агресії. Ще час схаменутися західному світові, ще час отрястися від усяких коекзистенцій та „пактів” і перевести політику на правильні рейки. Слухаючи заяви Раска, Хрущова чи інших, не треба нам падати духом, бож ма духові сини тих героїв, які не знали страху і компромісу в боротьбі. Хоч як стараються нас викреслити з сім'ї народів, як націю, яка хоче жити вільним життям, ми на весь голос кажемо, що ніколи не зречемося цієї цілі, бо заповіти мучеників-героїв живуть в наших душах і освітлюють сірі дні нашого вигнання. Ми мусимо зосередити всю свою діяльність на головному фронті — фронті боротьби проти ворога, відсувуючи набік дрібні внутрішні терти і чвари.

Не жалобних академій, сумних урочистостей вимагають від нас мільйони жертв, а активної, безкомпромісової дії у змаганні за волю України. — Честь України! Готов боронити!

„МИТЛА” З БУЕНОС-АЙРЕСУ

З Видавництва Юліяна Середяка в Буенос-Айресі одержали ми для рецензії такі найновіші видання, що їх оцінюємо позитивно і радимо нашим читачам купувати:

Юрій Тис: „Звідун з Чигирині” — історично-пригодницьке оповідання, стор. 232, обкладинка і рисунки в тексті Бориса Крюкова, Буенос-Айрес, 1961;

Василь Гайдарівський: „А світ такий гарний...” — оповідання з підсоветського життя, стор. 244, обкладинка та ілюстрації роботи Б. Крюкова, Буенос-Айрес, 1962;

„Сонечко” — збірка віршіків і казок для дітей уложив та ілюстрував Віктор Цимбал (друге видання), стор. 32, Буенос-Айрес, 1962;

Видавництво докладає зусиль, щоб дати українському читачеві по цей бік залізної заслони добру і дешеву лектуру.

Константин Савгук

ТУСМ ІМ. М. МІХНОВСЬКОГО В 1963 РОЦІ

У грудні ц. р. минає 14 років від часу постання Товариства Української Студіючої Молоді ім. Миколи Міхновського. Засноване студентами кінця 40-их років у Німеччині — серед яких були також гімназисти — ТУСМ переніс центр своєї діяльності за океан, до Америки й Канади. На цих теренах посіlosti української еміграції до ТУСМ'-у прийшов свіжий елемент: студенти 50-их і початку 60-их років. В сучасну пору Товариство начислює приблизно 250 членів і є одним з найбільш знаних студентських організацій на еміграції.

I. Ідеологічно-політичне товариство

ТУСМ ім. М. Міхновського є ідеологічно-політичним томариством. Ідеологічним тому, що це товариство визнає ідеологію українського націоналізму. Під терміном „ідеологія” розуміється систему певних згармонізованих ідей, які творять цілість поглядів на світ і життя. Ідеологія для членів ТУСМ'-у це не якась мертвча віджила догма або доктрина; ідеологія — це не є щось герметично замкнене в собі, це не збірка абстракцій і узагальнень, далеких від життя і щоденної боротьби; навпаки, це динамічна система ідей, постійно в русі, постійно жива, завжди актуальна. Коротко: ідеологія для членів Товариства — це немовби той компас, орієнтир, без якого загубиться в густому лісі світових проблем, не лише молода людина, але й досвідчений подорожник...

На засновуючому З'їзді нашої організації в Ляйпгаймі прийнято ідеологічно-програмові заłożення, що своїм змістом випливають з основних ідей-поглядів українського націоналізму на світ і життя. Ідеї цього націоналізму про націю, державу, родину, індивіда, національно-визвольну революцію, провідну верству, вояовниче християнство, національну духовість і т. д. — все це творить духовий скарб української нації, потрібний і дорогий тусмівцям. Це є та ідейна атмосфера, без якої немислима праця націоналістичного Товариства.

Члени ТУСМ'-у надають великого значення ідеології. В добу велетенського змагу між Західом і комуністичним Сходом, в змагу, який проходить на різних відтинках видимого й не-

видимого фронту, місце системи вартостей, поглядів і концепцій, місце тої чи іншої ідеології надзвичайно важливі. В цій „ідеологічній боротьбі”, як бачимо, Захід не має успіхів, бо різні системи вартостей, концепцій й ідеалів, які колись поривали до чину західної провідної верству, вже не становлять її життєвого „вірую” прийшла зневіра, замість твердих постулатів і вартостей закралась проповідь розброюючого релятивізму — „всі системи однаково добри і злі”.

По другій стороні барикад, на комуністичному Сході, ситуація досить відмінна. Звідти постійно лунає образлива теорія „Екс Орієнте Люкс”, що несе загладу („ми все поховасмо”) західній цивілізації; звідти, зі заль Кремлю, що ніколи не здав свободи, настирливо звучить рефрін про колосальний поступ, добробут, щастя і, звичайно, свободу советських громадян; звідти, з країни ідеології марксизму-ленінізму московського месіянізму, систематично й послідовно ведеться „ідеологічну війну”... Все там виразне, ясне й смертельне: Захід мусить бути знищений!...

У боротьбі з такими людьми, з такою ідеологією релятивізм не виграє; не виграють і ті, що, відкидаючи потребу ідеології, задоволено порпаються у виключно політичній програмі. В „ідеологічній боротьбі” з комуністичним Сходом виграють тільки ті, які всеобіймаючій ідеології свого ворога протиставлять свою власну сильну, динамічну й переконливу ідеологію.

Для членів ТУСМ'-у, як і для кожного українця-патріота, боротьба проти Москви є справою першої важи. Тільки через поразку Москви лежить шлях до українського визволення. Тому на ідейно-психологічному фронті боротьби з ворогом, тотальній ідеології червоної Кремлю український націоналізм протиставляє свою власну всеобіймаючу ідеологію. Студентське Товариство ім. М. Міхновського, діяльність якого концентрується на студентському відтинку громадського життя, пильно дбає, щоб ідеологія українського націоналізму глибоко зародилася у ментальності нашого студентства. Є це звичайним щоденним обов’язком членів ТУСМ'-у поширювати ідеї українського націо-

націоналізму серед рядів українського студентства на еміграції. Поширювання цих ідей є однозначне із запереченням і відкиненням ідей комуністичної Москви, як також ідей чи радше ідейок різних „духових епігонів”...

Слідкуючи за ідейно-духовим процесом української студіючої молоді на еміграції, члени ТУСМ'-у з оправданою тривогою дивились на перебіг останнього (світового) З'їзду чи Конгресу „Зарева” влітку 1961 року в Нью Йорку. На тому Конгресі на ввесь згіст стала пекуча проблема ідеологічних заложень „Зарева”. Ревізія націоналістичної доктрини стала гаслом дискусій і постулюти національного солідаризму, пошарпані і спрошені до невпізнання, зникли в імлі ідейного розгублення. На наших очах ідеологічне Товариство, яке в минулому видало чимало яскравих постатей в студентському русі, потопало в хвилях — свідомо чи несвідомо — модерної течії „геть з ідеологією”. Звучало досить парадоксально: ідеологічне Товариство без ідеології! Але такого болючого висновку не можна було бачити на обличчях молодших провідних членів „Зарева”, які, захокавшись у „містичну” соціально-розвагових імпрез, мріяли про перемогу націоналістичних ідей... Неповажне ставлення до ідеології скоро вийшло на денне світло під час т. зв. „2-го Студентського Ідеологічного Конгресу”, який відбувся 11 і 12 травня ц. р. в Нью Йорку.

„2-ий Студентський Ідеологічний (вивічте: Ідео-Логічний) Конгрес”, що направду не був ані студентським конгресом, ані тим більше ідеологічним, є класичним прикладом спростачення й спотворення корисної і шляхетної ідеї. Заініційований і підготовлений здебільша людьми, світогляд яких постійно міниться в променях того чи іншого „модного кришталю”, ця на швидку й легку руку підготовлена імпреза стала трибуною проповіді духового маразму. Невміло керований т. зв. „Ідео-Логічний Конгрес” вислухав поради скінчiti з ідеологією в загальному і з ідеологією українського націоналізму зокрема, як також покінчiti з нашими героями — з тими людьми, які загинули за українську незалежність, бо від них... „віс фашизмом”...

ТУСМ у такій імпрезі, звичайно, не брав участі і його члени не мали змоги зареагувати проти таких тенденцій. Але націоналістичне

Товариство „Зарево” брало участь в імпрезі, і його члени могли гостро засудити такі шкідливі прояви. Однак, цього „Зарево” не зробило. Як відомо, ідеологічне Товариство, що втратило скристалізовану ідеологію і пішло на манівці ідейного бездоріжжя, є цілком безсильним в обличчі духового маразму. Найвища пора „технікам” „товариських” зустрічей і імпрез покинути атмосферу веселих і „дружніх” дискусій, які нікого ні до чого не зобов'язують, і взятися поважніше до студій ідеології і політики.

ТУСМ ім. М. Міхновського є також політичним Товариством. Політичність нашої студійної організації полягає, поперше, в тому, що члени ТУСМ'-у присвячують велику увагу теоретичним студіям політики — внутрішньої і зовнішньої; і, подруге, беруть активну участь в суспільно-політичному житті своєї спільноти.

Теоретичне знання української і міжнародньої політики, вивчення політичної філософії і соціології підготовляють націоналістичні кадри ТУСМ'-у до серйозної практичної суспільної роботи. Обов'язок кожночасної Головної Управи чи Проводу Товариства — постійно звертати увагу членам на систематичне вивчення суспільно-політичних наук і застосування набутих теоретичних знань у конкретній громадсько-політичній ситуації. Теорія не може залишитись відірваною від життя, від щоденних проблем, від постійної конfrontації з часто неприємною і болючою дійсністю. Теорію мусимо реалізувати. Інтелект мусить іти впарі з волею.

В розумінні членів нашого Товариства політика займає надзвичайно важливе місце в гієпархії українського громадського укладу. Лише через практику творчої й успішної політики прийде день українського визволення. Лише через глибоке пізнання різних законів і нюансів політичного мистецтва зможемо поставити українську проблему на відповідний міжнародний рівень. Збройна боротьба української нації, воєнні операції славних відділів УПА, боротьба підпільної ОУН — все це мусить знайти своє місце в українській визвольно-політичній стратегії. Збройна акція, революційна дія — парофразуючи й поширюючи відому тезу фон Клявзевіца — це продовження політики іншими засобами. Тому члени ТУСМ'-у, розу-

Amepnū, Herke nā tphyaka 3a6yja, nō ictronys.
BNTY ykpaihckoro ctyjætchckoro Cio3y a
chotobonit uiparunin o6pa3 ictronys nō.
nōo brntiaje cuopda he3a3nholi tphyak mōne.
Tok uijikom omiduoro i gē3ap3nōho he3c-

umijinek tropanckro CVC TA.
syctphii i kohfepenii. Nle boni 6yju n3 s3an-
Llepy i Bi3ha, ha kohfepen LOCHCA, ha pihi
npeacckrakib ctyjætchckoro pxy jo ja3ekoro
npefa ykykn otohehna. Nle boni bin3g3i3n
noccin ho iped3tarabnun ykpaihckre ctyjætchckro
boni noccin ho opah3yba3n, noccin ho nccan,
ykpaihckre ctyjætchckro jo hermoni upa3i. Nle
i bonopek amenkachckrin tpeh, mo6i3yion
3ahe6oyion coi ctyjætchckro — npeetnai3n ba3o3k
nii. Nle boni — he kajiyion racy i tphyak, acro
ykpaihckro ctyjætchckro opah3yba3n ha em3pa-
smi3r i fopya3 ha3c3yha3m, troponi
cyay uacy ctih3y co3m hac3yha3m, troponi
acc3n jir i ch3yba3n CVC TA, npef3a3n i up-
Nle boni — ta g3inckya3 n3era — n3op3o3k

hnika TVCM-y.

hnx ctyjætchckrx n3a3b — n3e3b i n3nixn3p-
n3ro molotpashin a3ip3hochi n3era3n n3n3a3-
rn (CVC TA) 663 ap3y3m3ha3 p3u3am3ho3i poli a
ykpaihckrx Ctyjætchckrx Tropanckro Cio3y
mokha3 3po3y3m3ha3 n3nam3ho3i ictopii Cio3y
paulax ta co3o3ax. Trop3a3n o3ape3ro i up3ndo, he
NECC, CVC TA i B ihunx ctyjætchckrx fe3fe-
ctahobnua3 a takn ykpaihckrx co3o3ax, ak
l3ax. Bn3p3o3k p3ok3 ykpaihckrx t3y3m3b3i san3m3a3n rep3bi3
ctahobnux ykpaihckrx ctyjætchckrx opah3ia-
g3ajin y3acth i Bi3ha3n3y polo a
molo no3akry i ch3yba3n TVCM-y n3lo jirien
ba3n3x p3ax ykpaihckrx ctyjætchckrx opah3ia-
ckoro e art3n3hct3r n3lo n3e3t3ra3 a 3op3a3o-
ich3y3 Ctyjætchckro Mot3o3i im. Min3orin Mix3o-
O3h3o3 3 h3n3c3n3 sk3c3n3 Tropanckro ykp-

III. Tropanckro i ctyjætchckrx pxy

tic3p.
poli a c3ch3p3t3r3 n3n3c3n3 mar3n3e t3p3ra3y b3ap-
n3p3uh3n3 up3ro3 ipoh3h3r3 e3m3eh3t3, jo n3lo
ct3n. Ak3u3 TVCM xo3 a3ct3n3no c3p3n3p3t3ra3 jo
ct3ro n3p3eg3e c3t3ph3i, 33op3o3i ipoh3h3r3 b3ap-
i3n3 6op3o3p6n. Rok3e c3t3ph3i, 33op3e c3t3ph3i-
m3t3r3a3m3; jir3e3, ak3i he 6op3ca kohf3j3k3y
n3p3ic3y3h3t3 3i 33o3m, he3p3a3t3o i 33ox3m3 up-
ckro3 Mot3o3i. Boni han3or3t3n3 ce3p3t3 p3a3t3 ctyjæt-
k3p3e3n3h3t3 i3 b3ak3n3h3t3 ce3p3t3 ctyjæt-

bi3h3n3 jir3e3? Tok3e3 x3p3at3p3n3, c3t3ph3i,
ho3 opah3ia3n3, ak3i c3t3n3 j3k3p3e3n3 hor3x 3p-
m3t3x3t3n3ue3 j3ta c3t3ph3i3l3 n3e3j3t3n3-h3t3n3-
a-p3 Min3po3. On3o3, I an3 mo3ka3 y3ar3n3 n3ne
tar n3oc3n3n3, han3or3t3n3 ce3p3t3 c3t3ph3i
my3p3o3, my3k3p3o3 i3 n3t3x3t3h3t3, b3ep3t3n3, b3ep3t3n3
k3p3e3p3k3o3 ipoh3h3r3 b3ep3t3n3; b3ep3t3n3
Tropanckro ma3 6y3n3 uk3j3t3o3 j3ta m3n3g3y3t3x
n3a3n3t3h3a3i3a3 ma3 33ak3j3n3 6y3n3, Ta3ko3 ha3e
h3z33h3o3 ky3h3o3 han3or3t3n3h3n3 j3t3n3, Ta3ko3
h3z33h3o3 ha3n3r3a3t3 cro3o op3a-

Hacto3 jir3e3 TVCM-y han3or3t3n3 b3ap3t3n3
ha3s3at3n3 toh3 b3a3m3y Tropanckro, a3 n3t3t3.
ne3 b3yc3m3p3k3o3 ce3p3t3n3. He k3t3p3t3 m3e
"tro3p3a3 m3n3u3t3", 33ax3o3n3t3 ce3p3t3n3 t3j3p3n3
h3k3n3t3n3t3n3 n3lo3 p3a3t3n3. I ne3 sp3o3y3m3i3o3: t3j3p3n3
33an3m3p3n3n3 n3lo3 p3a3t3n3 s3a3t3o3 n3m3o3n3n3p3n3o3
ct3yj3t3n3, b3ct3m3n3n3 a3 p3a3t3n3 Tropanckro3
By33t3t3n3, b3ct3m3n3n3, k3t3n3 n3o3n3n3t3n3 t3j3t3n3
n3lo3 (an3 l3) j3t3j3p3t3t3 i3 k3t3t3p3r3 ha3t3h3o3.
h3u3p3o3 i3h3n3j3t3, he3 s3a3o3n3 j3t3j3u3h3t3n3
m3n3k3e3 hem3ok3n3n3 b3t3a3h3b3t3n3 t3p3y3n3n3, 6o3
h3t3p3u3n3e ha3 s3o3y3m3i3 t3p3y3n3n3, 6o3
o3j3n3h3a3. O3h3k, n3p3t3m3 ce3p3t3n3 t3j3t3n3
mac3b3t3t3, a3 ce3t3k3t3n3t3t3 x3p3at3p3n3
h3a3e3 Tropanckro, o3eh3n3h3o3 he3 j3t3t3 i3 t3m3
c3y3m3p3t3t3, 33ar3h3n3, ak3i c3t3n3t3n3 m3p3e3p3
j3t3t3t3n3 f3op3m3n3n3 p3a3t3n3; t3i, ak3i
h3t3t3k3t3n3t3n3 p3a3t3n3 n3h3n3t3n3t3n3
h3e3m3n3n3o3 ipoh3h3r3t3n3 t3p3o3t3; t3i, ak3i
c3t3t3t3n3 i3 h3t3t3h3t3n3t3n3 t3p3o3t3; t3i, ak3i
ak3i b3n3h3j3t3n3 ykpaihckrx n3p3g3j3m3t3n3k3n3; t3i,
b3c3t3t3n3 i3 c3y3m3p3h3o3-m3t3n3n3t3n3 t3p3o3t3; t3i
opah3ia3j3t3, To3 h3t3t3n3k3t3n3 t3i, ak3i Bi3ha3-
TVCM im. M. Mix3o3n3t3n3 ce3p3t3n3
TVCM im. M. Mix3o3n3t3n3 ce3p3t3n3

II. L3od3p3 n3t3t3t3

m3n3t3n3h3n3 k3t3t3t3t3.
Ay3m3e3 n3p3t3r3y33h3n3 ykpaihckrx n3p3t3m3n3-
n3t3t3t3, a3 m3o3c3 uijikom3 n3p3t3n3: ce3p3o3n3e i3 n3p-
hnx n3o3j3n3, ma3 6y3n3 n3p3t3k3n3, 6o3 t3k3e3 p3a3t3-
eh3n3lo3 k3t3t3t3n3 t3p3p3k3n3, 6o3 t3k3e3 p3a3t3-
p3n3, He f3am3p3n3a p3ek3t3n3a3 m3p3e3p3n3o3 t3y-
ykpaihckrx o3t3t3t3, a3 n3lo3 a3t3n3t3n3 y3at3t3-
n3t3t3n3h3j3t3n3 y3at3t3n3t3n3 w3c3nt3t3n3
ykpaihckrx n3t3t3t3n3 t3yjætch3t3, He Bi3c3m3p3y33h3n3
3y "rel3t3 Bi3h3 n3j3t3n3k3n3", 6o3 il3 j3h3n3 n3t3k33y3t3
ckro3 Mot3o3i. Boni han3or3t3n3 ce3p3t3 p3a3t3 ctyjæt-
k3p3e3n3h3t3 i3 b3ak3n3h3t3 ce3p3t3 ctyjæt-

на правда, як би вона не була сфальшована, кінець-кінцем виходить на денне світло, перемагає? Невже такою публікацією як т. зв. „Пропам'ятна Книга СУСТА”, де неправда змагається з тенденційністю, де добір знімок з одного середовища цілком невдало сугgerus їхню нібито провідну ролю серед студентства, можливо затерти справжній блиск дійсних, а не видуманих в сутінках Балтімору студентських діячів СУСТА? Замість вшанувати пам'ять Союзу і його творців, ця т. зв. „Пропам'ятна Книга” пляново послуговується методою пропущень і подивугідною короткою пам'яттою. Майбутній об'єктивний дослідник, який вивчатиме з перспективи часу зорганізоване студентське життя в Америці, без сумніву дивуватиметься короткозорості й наївності видавців „Книги”. Порівнявши документи й дійсні факти історичного розвитку СУСТА зі змістом згаданої публікації, спокійно, без жадної пристрасти, засудить він її авторів. Але і після такого справедливого присуду, дослідник ще далі не виходитиме з дива: в ім'я чого сфальшовано минуле українського студентського руху в Америці? В ім'я слави декількох осіб? В ім'я слави певного середовища, яке, завдячуячи помилкам своїх провідників, не змогло проявитись в рядах СУСТА? Зрештою, якими б мотивами не керувались у виданні т. зв. Пропам'ятної Книги” її автори — ствердить дослідник — таких людей, які особисту чи групову користь ставлять понад загальне добро, не можна допускати до керівництва в станових студентських організаціях.

Цього року — як і в попередніх роках — члени ТУСМ’-у брали активну участь в нарадах „студентського парламенту” — Конгресу СУСТА, який відбувся в днях 6-го і 7-го липня в Клівленді. Ювілейний, з черги 6-ий Конгрес українського студентства Америки, проходив в досить цікавій, бурхливій та напружений атмосфері і закінчився перемогою кращого елементу в рядах СУСТА. В студенській драмі, яка розгорілась у Вестерн Різерв Університеті, були приємні й неприємні моменти, не раз лунала дошкульна критика, чулися різного роду нарікання, вибухи гніву переплітались зі сміхом, хвилини душевного піднесення переходили в тихий біль... Однак — і це найважливіше — носії правопорядку в студентському се-

редовищі, носії всього кращого й найбільш тригалого та вартісного в зорганізованому студентському житті ні на хвилину не залишили глибокої віри в перемогу справедливих принципів. І вони не помилились. Конгрес вибором нових керівних органів недвозначно показав, хто має вести українське студентство в Америці, хто є дійсними його провідниками. Певний елемент попередньої Управи СУСТА, який неодноразово старався спростачити ідею і практику українського студентського руху під час минулої каденції, відійшов — надіємось — на постійно. Дешева тимчасова рекляма, сенсаційні зустрічі, плебейзація студентських вартостей і традицій — все те, що характеризувало цих, без сумніву, партачів студентського життя, зникло, треба вірити, назавжди з поверхні українського студентського Союзу в Америці*).

В 1964 році мас відбутись З’їзд ЦЕСУС’-у. Ця колись сильна студентська організація тепер знаходиться в поважній кризі, і члени ТУСМ’-у повинні докласти максимум зусиль, щоб направити існуючий стан і вийти зі згаданої „кризової ситуації”. На нашу думку, діяльність ЦЕСУС’-у треба спрямувати виключно на рейки міжнародної студентської праці, і це треба мати на увазі при будь-якій реорганізації цього Союзу.

На 7-му Конгресі нашого Товариства, який відбувся в днях 18-го і 19-го травня ц. р. в Дітройті створено при Головній Управі референтуру зовнішніх зв’язків. Цей корисний новум в діяльності ТУСМ’-у треба, звичайно, витати. Одним з головних завдань цієї референтури повинен бути тісний зв’язок з правими („консервативними”) колами американського сту-

*). Приблизно через місяць після 6-го Конгресу СУСТА, 3-го серпня 1963 р. з'явилася в „Новому Шляху” (Вінніпег) стаття Богдана Гасюка п. з. „В ім'я чого?” Стаття колеги Гасюка містить багато перекручень, невірних цитат і питань, цілком неправильно поставлених „предсідників Конгресу, панові магістрові Константинові Савчукові та голові номінаційної Комісії панові Олегові Послушному”. В нашій статті не будемо зупинятися над „гнівними”, чи пак емоційними думками колеги Гасюка. Однак, думаємо, що після уважного прочитання цієї статті незадоволений мешканець Філадельфії хоч можливо частинно зрозуміє значення клівлендської драми. Відносно ж поставлених нам питань, то нехай наші читачі — прихильники й опоненти — не турбуються. Колега Гасюк зізнав їх відповідь, ще заки ті питання ставив.

HORNIN BILITIN OOHCY

"BUNSBOTCHINN IN TIBAX" INTANTE, THE PELUMMAVYNTTE

it. Sopravisaobsaho torsapnacry syctpia poma/ah-
Yupbara Bilitiy biupas3 upngcymnia no upa-
khotpoharby korno — I. Ctopash.
Opravisaumun Cya ojoma — I. Tlobi, a
Cemka — tneh Yupbari.
M. Bepeorckin — def. Sorhunnix 3rejki i u.
— Cekperap, M. Barorckin — fih. Pepeper, A. Ctaxib
sactyuhink rojona i opt. Pepeper, A. Ctaxib
ocis: A. Ko6aca — rojona, B. Typtnchckin —
ocihom y Biuhimctari krijuateteca 3 tarkx
barri horri Bilitiy. Teputa Yupbara Bilitiy 3
etattyom, upngytri ha 36opax nupgumun 3achy-
Bngcjaxamun jomorith i no3anomrunica 3
ay, ojomaobai A. Ko6aca i I. Mojibaar.
hilatorbars tphyt illa crropenehha hororo Bilitiy-
i upngutab cratty. Ihuitanbun komet, mo
3acybaa upngythim mety ta sa3ahha OOHCY
rojona Bngcjaxamun jomorith B. Kazzahbeckoro, skn
ykpahutha, mo knytr b upomy panoji 20
Hampunihii tephena u. P. sinuoca koto
36opax i upbarhoro ofopamenhha hororo Bilitiy.
3fittatempfii illa uporenehha Kazzahbeckoro
mo Lajomeha Yupbara OOHCY nucjaja coro
tepecyrahnn i ethysiamom upnhain sihi-
num mojkogniumix mchereceten 3 remjanki sihi-
tomy ykpahuthi Bilitiykemjehy i ih-
cpnmy upouec jehauiohauiahi.
ykpaiohoshahcera, jiteperaypoo i bim ihunn, mo
jeha opravisaum i sa6e3neha ihujam
sopravisaobsaha a mokjeha opravisaum, oxon-
ten 63 years, illi, ak 61upmichr hajmoi mokjeh
hnx yefazoh, illi ix 3a5yto i sa3ineho ihux ill-
cigymunn e ix 3akn 3 topodiy hanuk nethpatis-
baepca opak opravisaobsaho kntta i habits
i okpemix xyttopax. B octahndx oco6jino rity-
nib, mo knytr a poscihi, no cerax, occihas
poyt ctop6a 3lypprybari 3 artinrybari ykpah-
sa3ijuhini ctop6a 3lypprypi hajmoi opravisaum. Ille coro
Hobomocjanin Bilitiy ne moco hebe 3 oprahi-
carh-Kemjeh, crehty Ho Tkepcii.
hun hororo Bilitiy OOHCY 3 micti Bilitiam-
xrasjintica horri ychxon, a same sopravisaobsah-
mon ta artinryctio i haognpato impumuto opera-
hizaujihoro posmasy. Cratinn kohtar tnehe-
tn-hochepparaticr rimuatopeca uehrmn unhamis-
uehetcras. Octahndm zacoan amepnkarhceri tcyjhe-
bin sancokpsir3m mycntk xaparketepn3ybari
Bunna Jomihybari kyjaplypha atmocoefpa. Uyxo-
3 akroro majorb ninti uporjati kajipn hzhi, no-
aymn, nepa i nehsia. B haumy cepedjoruni,
moxoi — noete, jiteperatopis, mectub, mokjeh
gytin tpanajoi adaptocin. Haumy impes3 mornhi
marri tpanajoi adaptocin. Beci ne he mae i he mokjeh
ba uppeora pekruma. Beci ne he mae i he mokjeh
ubylky pky opravisaum impe3an in xunje-
homy. Haumy sa3ahha mokjeh gytin ha
TVCM-Y mornho upogobkjabnch a msinyt-
lljekahna nux "kyjaplyphx tpanajui"
upolo.

upogjewmanki 6yin upomorncim jokasom
"phehre", kohfepenit, nincgeli ha kyjaplyph
eproi mokjeh. Henejoknha mokjeh kyphai
bil'my acrany kyjaplypa etashorjini he-
hapolib, mectub, jiteperaypa etashorjini he-
heni upolo ejora. Uyxoebits Ykpahin i ihunn
jhenn cratija takox kyjaplypa a mupkoruy sha-
moleto i mokjinhoro, a cephel i xhnporo salukar-
tynhoro Opravisaum ijeqorlhyho-motl-
Bachorhniki 3 opravisaum ijeqorlhyho-motl-

IV. Kyjaplyphe mire

Mixhoreckoro.
mn jolo, illo honn — tnehen TVCM-Y im. Minrokun
cupareejinmnn. Mjycarts sa3ekuu gytin crijomn-
ki — chorikinm; a xanthinx mopea-
snni gytin sp3erhoresekhemnn; a xanthinx mopea-
rajanm nappocim. B xanthinx mopea ije-
ihepedicb, 36araybars etyjathcprin dyx tpe-
control ha 3acajax ykpahchprin ha3ohaziphinx
i uparktngbars ha3ohaziphinx iheli, trepgo
mornhi emjino i phyte upondorjybari
cmhohs ttoperybari gyap-akrolo adaptatara. Bonn
upapropen, he mokjeh moypats 3iy i shapxi, he
an Gopropen. Bonn he mokjeh mupntnch 3 he-
hn Opravisaum ijeqorlhyho mokjeh kyjaplyph
y ee3in upatj ha etyjathcprin fooyml tje-
jomihyphn fswtopom.
(HOCHCA), illo a hin etyjathcprin-jitepari e teneb
Ha3ohaziphno etyjathcprin Aco3i auijero
kntime 3ba3m CGCTA 3 Amepnkarhceri
hazoulo Opravisaum 3 hmn kongcho pihora-
hizaujihoro posmasy. Cratinn kohtar tnehe-
tn-hochepparaticr rimuatopeca uehrmn unhamis-
uehetcras. Octahndm zacoan amepnkarhceri tcyjhe-

М. Заклинський

МАНДРІВКА ПО КІКЛЯДАХ

Острівець Ділос

Греція поволі стає туристичним краєм. Там ще слабо вміють робити розголос для культурних і природних вартостей свого дуже інтересного краю. У провідниках — „гайдах” і інформативних листках, що їх можна дістати в туристичних бурах, заблідо описані визначні археологічні і мистецькі об'єкти. До тих недоцінених належить і Ділос. Інформації, що я добув про нього, не збудили в мене охоти відвідати той острів. Аж коли я побачив поштівки з видами його руїн і мистецьких творів, зрозумів, що він — найважливіший з усіх Кікляд.

На тому острові є лише один невеликий готель, і тому мандрівники замешкують здебільшого в Міконосі. В зимовому сезоні їздить з Міконосу до Ділосу лише один кораблик денно.

Ранком довідався я на пристані, що того дня кораблик не поїде. Добрячі рибалки бачили, як хотів я відвідати Ділос, і принесли вістку, що незабаром попливє туди рибацький кораблик з вівцями. Обидва острови — Великий Ді-

ства (присутніх коло 70 осіб), на якій подано до відома громаді вістку про заснування Відділу. Пані О. Кобаса, Стакнова і Ваповська були душою зустрічі і подбали про добру атмосферу і добірний буфет.

Під осінь заплановано зорганізувати мистецьку імпрезу з участю мистецьких одиниць, запрошених з Філадельфії та інших місцевостей. Але найбільшу увагу Управа Відділу хоче звернути на молодь. Під час літніх ферій вже зроблено добрий початок: проведено чотири зустрічі з молоддю. Ініціативу Управи батьки схвалюють, радіючи, що їхні діти матимуть змогу відвідувати курси українознавства.

Розвиткові громадського життя сприятиме також існування в названих місцевостях української католицької парафії, яку обслуговує о. д-р І. Нагаєвський.

З приемністю відзначаємо на сторінках нашого журналу створення нового Відділу ООЧСУ, а його Управі бажаємо успіхів у праці.

В. Л-ць

лос і славний в історії Малий Ділос — є тепер пасовиськами мешканців Міконосу.

Так поплив я зі стадом овець, з кількома пастухами й одним випадковим туристом. Дув холодний вітер, небо було захмарене і море розбурхане.

Але незабаром почала проглядати крізь хмари синява неба. Кораблик пристав на хвилину коло Малого Ділосу, щоб ми змогли вилізти, і поплив з вівцями до Великого Ділосу.

Місцевий провідник туристів показав нам на скору руку оригінальні фрески і мозаїки в домах серед руїн, і ми пішли до музею. Музей великий, повний і високовартісний. Ледве встигли ми оглянути з половину експонатів, як провідник заявив, що пора йти до пристані, бо за кілька хвилин буде вже там кораблик. Мій супутник задоволився тем, що бачив, і відійшов а я лишився до другого ранку.

В першу чергу оглядав я руїни міста. Ніде більше в Греції не бачив я так добре збережених руїн. Мікени, Тіріс, Дельфи, Елефсіс, навіть Коринф і атенський ринок — все це залишки колишніх святынь, замків або міських ринків, а тут на Ділосі, розкопано руїни великого й славного міста. Тут мандрівник ходить по вулицях і майданах, наче в Італії по розкопаних Помпеях.

Зі святынь і великих публічних будівель лишилося не багато: підвалини, кам'яні квадри зі стін і трохи поламаних колон. Це тому, що їх будови вживали багато мармуру, а мармурrado забирали собі венецианці, згодом турки та й мешканці сусідніх островів. Будівлі в дальших від моря частинах міста збереглися куди краще. Стіни стоять до висоти 2-3 метрів, а в низці домів підгірної частини міста збереглися цілком. Вулиці і провулки, кімнати і подвір'я — все це видно ясно й точно як ніде в Греції. На кам'яних стінах збереглися місцями тиньк і мальовило, невибагливі, але естетичне. Звичайно мешканці обводили стіну рожевою барвою. Стіна, розмальована опісля в рівнобіжники і квадрати різної величини, виглядала гарно.

Біля деяких домів стоять мармурові колони, коло інших дещо з домашнього знадіб'я, яке не попало до музею, уламки великих урн або вмуровані в землю цілі урни на воду та вино.

Руїни Ділосу дають змогу, як ніякі інші, вгляднути в домашнє, щоденне життя мешканців грецького міста гелленістичної доби.

Ті руїни збереглися добре тому, що поблизу ніколи не було міста, мешканці якого могли б вживати їх на будову своїх домів. Малий Ділос лишився незамешкалий від I віку по Хр. Мабуть тому, що він маленький не міг би дати прохарчування мешканцям оселі. Його величина всього 3 км.кв., коли Андрос має понад 400 км.кв., а Міконос коло 90.

Є в Гелладі міста, що відіграли вдавнині дуже важливу роль, наприклад, Теби або Халькіс, але не залишилося в них майже ніяких останків колишніх будівель або укріплень, бо ввесь матеріал зужили місцеві мешканці на будову своїх домів.

Далі від пристані, під горою, розкинулась дільниця багатших мешканців. Там збереглися подекуди цілі domi з оригінальними мозаїками на підлогах і зі стінним мальовилом. І так, у „Домі Діоніса” є мозаїка-образ бога вина, молодості і життєвої радості. Він їде на пантери, обвішений гронаами винограду, і в руці тримає дзеркало.

В іншому домі, де стіни і підлога також добре збереглися, зображені на двох мозаїках Посейдонів тризуб. Наш державний герб подібний до нього. У кількох домах є на мозаїках оригінальні малионки: по-мистецьки стилізовані дельфіни, якісь жахливі, фантастичні звірюшки і геометричні рисунки.

У дільниці святинь, пам'ятників, урядових будівель і клубів лежать коло фундаментів широко закрісних будівель грубі колони, капітелі, частини архітравів. Усе в монументальних розмірах. Коло важливіших руїн написи: заля Філіпа Македонського, клуб заслужених для святини мешканців острова Наксосу, святыня атенців, чи якийсь пам'ятник. На довгому майдані стоїть тепер кілька підстав, а колись пишалися два ряди колон, бо це були, як показує напис, — пропілеї.

Ближче пристані лежать руїни трьох святинь Аполлона й Артемідиної святини. В руїнах цієї

останньої знайдено багато статуй, статуеток, кераміки й інших предметів культу. Тепер вони прикрашають місцевий музей.

Ділос довгі віки був місцем культу Аполлона. Там була й ворожбарня, друга після Дельф. Туди приїздило з суходолу й островів багато паломників на Аполлонове свято. Міста центральної Греції й островів посилали туди офіційні святочні посольства з найповажніших громадян. Під час того свята відбувалися також гри і змагання. З пристані до святині вела „Свята Дорога”, по якій ішли процесії. При ній стояли скарбниці з пожертвами від держав і приватних осіб, подібно, як у Дельфах. Однаке, на Ділосі було значно менше скарбниць і дарів..

**

На другий день, 15 грудня, небо знову було захмарене і падав дощ при сильному вітрі. Ранком оглядав я музей, аж приїхав кораблик господарів-рибалок. Туристичний корабель, видко, зробив собі вакації. Я одягнув гумовий плащ, бо дощ не переставав. Кораблик не поїхав просто до Міконосу, завернув до Великого Ділосу. Віз туди стадо овець і кілька телят.

На Великому Ділосі, такому ж скелястому, як Малий, стоять коло берега кілька хатин і стайні. Я сковався від дощу під дах, а господарі вивантажували вівці і телята на берег. Тим часом пастушки, діти тих господарів, пригнали зі стаєн кілька корів, ослів та багато овець.

Довго й терпеливо мозолилися господарі, щоб посадити їх на кораблик, бо вони, особливо боязкі корови, опирались, як могли. Також поприносили пов'язаних індиків і примістили їх у затишному місці, на споді кораблика. Там мали вони товариство маленьких ягнят, що, собі на лихо, прийшли на світ у таку невідповідну пору. На березі ті ягњата дуже мерзли. Одна господиня гріла найменше в пазусі.

Коли врешті розмістили те все на кораблику, ноги коровам, ослам і телятам позв'язували і змусили їх лягти. Лише вівці, як спокійні соторіння, іхали свободно. Ті господарські заняття виглядали так, наче в Гомерових часах. Лише кораблик був новочасний, бо з мотором. Довжиною на яких 15 метрів і ширину на яких п'ять, не боявся віtru і високих хвиль.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

Ермуполіс

Це місто лежить на острові Сірос і є столицею Кікляд. Глибина його пристані така, що і найбільші кораблі свободно причалюють до тами і до берега. Рух у пристані великий. Особливо вечорами товпляться тут великі й малі кораблі, пасажирські і товарові. З яскраво освітленого пасажирського висипається на пристань гурт подорожників і починає всідати не менший гурт, що терпеливо чекав на його приїзд. За якої півгодини все укладається, і корабель відходить у нічну темряву, могутньо рикнувши кілька разів на прощання. На його місце припливають нові.

Ермуполіс має найбільше число мешканців з усіх кіклядських міст. Живе в ньому 17 тисяч людей в тому 8 тисяч католиків. До другої половини 19 століття був він найбільшою пристанню Греції, але під кінець того століття сильно розвинувся Піреней і зайняв перше місце, другий став Патрас над Коринтською затокою, а Ермуполіс вдоволяється третім. Є він не лише осідком управи Кіклядами, але й осередком культурного життя.

Серед його репрезентативних будівель є чимало вартісних з архітектурного боку. Одні прикрашені на старогрецький лад, інші на візантійський. Стіни кількох прикрашені на спосіб візантійських церков. Кам'яні квадри пообрублювано краями, і так стіни набрали естетичного вигляду. На інших стінах своєрідні візерунки: під час мурування пороблено на них з дрібного каміння і цеглин кола, хрестики, зорі й інші геометричні фігури.

Катедральна церква велика й оригінальна. Збудована вона наполовину в класичному, наполовину в візантійському стилі. Є також впливи західноєвропейських стилів. Фронтона стіна виконана в класичному стилі: іонійські колони, червоне мальовило і фронтон над нею. На двох високих візантійського стилю дзвіницях дахи на західноєвропейський лад. Прикраси на обох бічних стінах і на задній — структурні і декоративні — а також оформлення вікон — усе на візантійський лад. Копула теж. Середину катедралі не міг я, на жаль, оглянути, бо відчиняють її з рідка.

Торгівля, культурне життя і стилеві будівлі зосереджені в Новому Місті, коло пристані. Постало воно недавно, під час війни греків за нез-

алежність. Вигнанці з островів Хіосу і Псари, що шукали для себе приміщення, осіли там і створили надбережне Нове Місто.

Старе Місто, Горішній Сірос, заложено в 13 столітті. Збудовано його високо на горбі, де було безпечно супроти нападів морських розбійників. Живуть там нащадки згеленізованих венеціян і генуезців. Католицькі монахи і монахині, що живуть на острові, мають вплив і пошану, бо половина населення католики; вони ж утримують школи, сиротинець і шпиталь. Ті школи поширили на Сіросі й інших островах знання французької мови.

Мальовниче Старе Місто оглядав я довго. В ньому більше вузеньких і кручених вуличок, як у Міконосі, бо воно на узбіччі. Хати невеликі, з плакими дахами, білі, як гуси. Проходжих чужинців мешканці здоровлять, наче у нас, у селах. Багато є там церковець і капличок. На двох бачив я зазначені роки побудови — з середини і кінця 17 століття. Хатки одною стороною вгризлися в скелю, а друга спочиває на високих підмурівках. Місця там дуже мало. Близькість білістю не лише будинки, плоти і краї хідників, але й величезні бочки-урни, що стоять у коморах або коло хат. Вода з водопроводів має в собі шкідливі складники, якісі гіркі солі. Добру джерельну воду тримають мешканці в тих бочках. Іноді закопують їх до половини в землю або вмурюють, щоб не тріскалися від напору води. Коло старих домів стоять на мурі для прикраси великі посудини в формі чаші або дзбанка. Вони мають традицію багатьох тисячоліть. Такі самі посудини виробляли гончарі не лише у класичній Греції, але й їх попередники дві тисячі років перед Христом. Також череп'яні бочки, інколи вкопані в землю, по знаходили археологи в руїнах давніх грецьких осель — і в передгрецьких — з перед двох тисяч років перед Христом.

Нижче, де узбіччя лагідне і вулички не такі стрімкі, є крамниці, клюби, кіна і сади з квітами й деревами.

На самому верху горба велика церква. В передсінку повідомлення для відвідувачів в англійській і французькій мовах, про те, що ключ до церкви в сусідньому домі, у єпископа монахів-єзуїтів.

Показував мені церкву сам єпископ. Вона тринавна, з колонами. Стіни і склепіння есте-

тично вимальовані. Загальний стиль церкви візантійський. Єпископ, поважний, високоосвічений чернець, пояснював. Не легко було нам розмовляти, бо я не знаю добре грецької, французької та італійської мов, які він знов, а він не знов англійської та німецької. Отже, ми вживали латинської мови. Латинські слова не легко приходять на думку, бо не вживається їх частіше, все ж нею розмова йшла легше, як іншою.

Він оповідав, що мешканці нагірної частини міста пильнували в минулих століттях, щоб розбішаки не пограбували їх церкви. Як тільки помічали небезпеку, збегалися під церкву, оточену муром. Від 1821 р., себто від початку грецького повстання проти турків і проголошення незалежності держави, ніколи вже не було розбішакських нападів.

Коли я, налюбувавшись екзотикою більших вуличок і хаток старого міста, зійшов з горба, то натрапив на велику церкву, де відбувалася якась відправа. Пора для відправ була незвичайна — ранні години пополудня. Над дверми тої церкви був напис: „Ієрос католікос наос аг'ю Себастіяну” і дата її будови, 1805-ий рік.

Крім публіки, переважно жіночої, було в церкві також кілька священиків і монахинь. Вони сиділи коло престолу, а один з них виголошував по-грецьки промову. На стінах видніли грецькі написи, на образі італійський, а під фреском латинський.

Незабаром я зрозумів, що це була за відправа. Відсутність іконостасу і кілька написів по-французьки й по-італійськи відразу з'ясували мені що це — католицька церква. При її дверях прочитав я на жалобному оголошенні, що два дні назад там помер один з їхніх священиків і похорон буде в той день пополудні. І саме тоді надійшов похоронний похід, з тими ж священиками і монахинями, що були в церкві св. Себастіяна. Він завернув на цвинтар, що є раз за церквою св. Григора. Я пішов за походом.

На дбайливо держаному цвинтарі стоять grobi з пам'ятниками з мармуру й алябастру. Де-котрі з них — вартісні мистецькі твори. Їх творці здебільша взяли за зразок старогрецькі пам'ятникові плоскорізьби.

Попри grobi місцевих мешканців є там і чужинецькі. Наприклад, французький консул зі Солуня жив у тому місті, відслужив свої літа і там помер у 1880-их рр., як інформує напис на пам'ятнику. Також багато інших написів у мовах італійській, французькій і англійській показують, як радо вибирали чужинці мальовничий Ермуполіс на свій осідок.

Публіка задержалася при похороні дуже коротко, яких 20 хвилин — і розійшлася. Гробарі поралися коло могили вже самі.

**

На Кіклядах рибальство є важливим допоміжним або й головним заняттям великої частини населення. І не диво: врожайної землі на островах дуже мало, ще менше, як на суходолі, та й родить вона слабо. З випасу худоби також не мають вони значнішого доходу, бо трави не вистачає для більшої кількості хоч би овець чи кіз. Тому в усіх пристанях багато рибацьких човнів і корабликів. Уздовж берега порозтягані сіті. Рибалки і їх рідні старанно направляють їх. В острівних містечках і селах є багато крамниць, де продають свіжу рибу різного виду і величини, а також раки. Дрібну продають і на вулицях, так, як овочі і городину.

Те саме і в столиці Кікляд — Ермуполіс. Сіті розтягнені там не на головній пристані, а на публічній, де стоять на прив'язі або на якорях рибацькі човни і кораблики. Тамтешні рибалки ловлять не лише рибу і раків, але й поліпів. Бачив я їх на човнах і в крамницях, свіжих і вуджених. На що придатне тверде і лікувате м'ясо того жахливого водного хижака не мав я нагоди довідатися.

Одною із таких гідких форм большевицької провокації — є підроблювання заяв. Якщо в їхні руки попадав живим котрийсь гільніший командир УПА, НКВД закатовувало його потайки, в своїх казармах, в той же час опублікувало нібито ними написану „покаянну заяву”. Так зробили вони з командиром ВО Турів-Рудим, з визнаним к-ром УПА пор. Зміюкою, сином полк. Дмитра Вітовського, та ще деякими, які в бою, звигайно загазовані попадали в їхні руки ще живими.

(П. Міргук: УПА, ст. 140).

ДЕМОНСТРАЦІЯ АП АБН ПРОТИ ПРИЇЗДУ ТІТА ДО ЗДА

День 12-го жовтня 1963 р. увійде в реєстр АП АБН, як ще одне досягнення в боротьбі з Москвою за волю народів і людини, за приєднання нових приятелів і прихильників спільногоСвітового фронту проти диктаторських тираній.

Того дня Міжнаціональні Відділи АП АБН в Чікаї зорганізували протестаційну маніфес-
тацію проти приїзду до ЗДА червоного юго-
славського диктатора Тіта. В демонстраційно-
му поході, що тривав понад дві години, взяли
активну участь хорватська, українська, литов-
ська, латиська і кубинська групи.

АП АБН мали щастя, бо того самого дня в Чікаї відзначали 471-шу річницю прибуття до Нового Світу — Христофа Колюмба. Вулицею Стейт проходив влаштований на його честь, парадний марш. Біля 750 тисяч людей міста приглядалося тому маршеві. На хідниках зайняли місця національні групи АП АБН з транспарентами і летючками. В тих летючках перестерігалось уряд ЗДА і вільний світ, щоб не йшли на коекзистенцію з політичними авантюристами і убивцями, не давали їм допомоги, пригадувалось закриття 200 церков в Україні лише за один місяць вересень. Литовці доказували фактами, що „мир” Хрущова — це облуда, терор і народовбивство, кубинці — що Хрущов змосковщив Кубу і силою зброї задавив їхню волю. Українська група пригадувала американцям — спричинений в 1933 році Москвою штучний голод в Україні, в якому згинуло 7 мільйонів селян.

АП АБН закликали орієнтуватися на поневолені народи і спільно з ними поборювати московсько-югославсько-кастрівські антинародні системи.

Під час маніфесації до п-ї Уляни Целевич — голови Української Станиці АП АБН і секретарки Міжнаціональних Відділів в Чікаї, яка репрезентувала українську національну групу — підійшов капітан поліції і сказав: „Ви робите свою маніфесацію велику роботу, несете людству світло правди, яке так потрібне тепер для рятунку світу”.

„Ваша маніфесація дуже корисна для нас і якщо наш уряд дав би вам підтримку, то ви

були б великою силою проти комуністів”, — заявив якийсь старий мешканець Чікаї п. Кирічинському, учасникові маніфесації.

„А чому президент Кеннеді висилає пшеницю Хрущову, а Кастро ві заборонив, таж вони обидва убивці-гангстери, однакові вороги Америки? — запитала молода кубинка і додала: „Ми з вами йдемо!”

Було дуже багато інших запитів і стверджен, звернених до національних груп АП АБН. Люди підходили і просили дати їм по кілька летючок, але траплялися й такі, що не приймали їх.

Маніфесація АП АБН перестерігала уряд ЗДА у своєму спеціальному пресовому виданні, яке вийшло за редакцією п. Іллі Шаравані, голови Міжнаціональних Відділів на стейт Іллінай, що Тіто приїздить до Америки як агент-посередник Кремлю. В своїх подорожах по світу проповідує він „мирну коекзистенцію”, вважаючи, як і Хрущов, що внаслідок такої політики вільний світ буде slabнути, а комунізм зростатиме в силу. Державний Департамент знаходить різницю між комунізмом московським і югославським, але ніякої різниці між ними немає. Тіто, вітаючи в Београді 24.X.1962 року „президента” ССРР, Леоніда Брежньова, заявив: „Ідеї і цілі югославського уряду і со-
ветського ідентичні в серії істотних міжнарод-
ніх питань”. Це значить, що Москва і Югославія, через коекзистенцію і мир, намагаються спільно опанувати вільний світ.

„А я краще все життя проногую в кіргізькій „палаткі”, ніж поклонюсь німецькому ідолові. Я тут (в Європі) недовго, але ж все, що я тут зумів підмітити і провірити, так дратує мою татарську породу. Й-Богу, не хочу таких добродіїв. Весь гас працювати, ніби воли, і весь гас складати гроши, як жиди. Я вже краще хочу „дебошіріть па-русски”.

(Достоєвський, Игрок, як цитовано в книжці Донцова: Підстави нашої політики, ст. 67).

Iker

З ПРИГОД МЕНАДЖЕРА

Я не кажу, що ця пригода трапилась менеджерові нашого УСК-у, хоч могла би трапитись... Я й не кажу, що цей випадок стався в Нью Йорку, хоч мігби статися. Я взагалі не тверджу, що цей випадок правдизий у сто відсотках, але, кажемо, 50 відеотків правди в ньому є; решта належить до творчої фантазії.

Справдою, що одного дня зайшов до одної нашої книгарні менеджер одної нашої командини і питає книгаря:

— Пане добродію, може ви чули за такого українця чи українку, що знають італійську мову?

— Гм, — задумався власник книгарні, — я знаю особисто письменника й редактора Михайла Островерху, що перфектно володіє італійською мовою, але він тепер подорожує по Італії, або, як духовна особа — дяк із Бруклина, може й бере участь у Вселенському Соборі...

Менеджер став нетерпеливітись:

— Пане добродію, каже, мені не треба редакторів, письменників та інших науковців, я шукаю такого дядька, щоб знов трохи по-італійськи і трохи визнавався на футболю... Бачите, я маю таку проблему: нам удалося дістати, просто з Італії, першої кляси футболіста, центр нападу, того, що нам треба. Молодий хлопець, знаменита кондиція, висока техніка, ну, та й не дорого нас той шпас коштує... Одна біда, що він комплетно не розуміє ні по-англійськи, ні по-українськи, ні по-німецьки, лише парсята таліяно і де-цо! А тут мені треба взяти гостя на тренінг, роз'яснити йому як він має заграти в найближчу неділю, цілу стратегію йому виложити, та як ти йому виложиш, коли він турок!

— А ви ж казали, що він італієць, — здивувався власник книгарні.

— Ой, Боже! — зідхнув менеджер, — як з вами, добродію, важко балакати!.. Він — таліян, але я називаю його турком, бо не можу з ним договоритись! І тому шукаю перекладача.

Потім я дізнався, що таки знайшов. Не одногодо, а двох... З одним нічого не виходило, а з двома — так.

Отже вийшла така комбінація: насамперед надибали такого італійця, що приїхав з Арген-

тини, тому знову знову знає дві мови: італійську та еспанську. Далі взяли з власної команди футболіста-українця, що теж прибув з Аргентини і що знає еспанську та українську мови. Через цих двох перекладачів тренер мав давати інструкції тому „туркові”, чи то пак італійцеві. Один перекладач мав тлумачити ці інструкції з української на еспанську, другий — з еспанської на італійську мову. А що з того всього вийшло — зараз почуете...

На тренінг поїхали машиною пана менеджера. Коло менеджера сидів тренер, а на задньому сидженні той знаменитий футболіст з Італії, з двома перекладачами.

— Ото буде пацалиха! — похитав головою тренер, сам родом зі Львова. — Я ще не видав такого тренінгу: замість одного варіята, ганятиме по площі трьох — один гройко і двох перекладачів!

— Га, чого не робиться для добра і слави українського футболю в екзилі! — зідхнув пан менеджер. — Зразу будемо з ним крипірувати, потім може, біда, підовчиться якої людської мови, тоді побачимо...

Ну, приїхали на стадіон, висідають з машини, тренер з менеджером хочуть забрати цього таліянчика до шатні, щоб перебрався, а він — не хоче йти! Що більше: перекладач ч. I, той аргентинець, що говорив по-італійськи та еспанськи, гукає на таксівку!

Тренер з менеджером оставили з дива!

— Що ж це воно робиться? — питаюти перекладача ч. 2, що знає по-еспанськи і свою, українську мову. — Йди, спитай, в чому справа!

Перекладач ч. 2 заторохкотів по-еспансько-му з перекладачем ч. I. Патякали, патякали, врешті той наш аргентинець заломив руки та й каже:

— Ну, пане менеджер, але ж ви, нівроку, найшли собі перекладача, хай вас качка копне! Та ж він, по-дорозі, перемовив цього таліяна до італійської команди! Навіщо мені, каже він, бігати по гриці з перекладачем, коли я собі заграю в своїй рідній команді, де мене всі розуміють, а я їх... Він вам дякує за обід і за дрінка і каже: „арі-відерчі!“ — тобто, по-нашому „гут-бай!“

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

Збіркова листа ч. 89. \$ 45.50. Збірник Франко Бенко.
По \$ 5.00 — Нечиткий, Микола Петрівський, Михайло Пукач.
По \$ 3.00 — Демир, О. Подусільський, Дмитро Шевчук, нечиткий, Василь Тимків.
По \$ 2.00 — Василь Карпяк, Василь Сікора, Балалюк, Тацейко, Степан Федорак, Майк Садовський.
По \$ 1.50 — Софія Чучкевич.
По \$ 1.00 — Модний Кавка.
Збіркова листа ч. 90. \$ 188.00. Збірник Петро Райца.
По \$ 10.00 — Нестор Огера, Омелян Чубатий, Михайло Лаврів.
По \$ 5.00 — Н. Слободян, Петро Райца, О. Вовк, 3814 Ліберари Авеню, С. Мельничук, С. Савчак, Н. Петрук, Партақ, Петро Опацький, С. Пасельський, Г. Голембйовський, М. Бенко, І. Озарко, Роман Почтар, Василь Райца, Мирослав Почтар.
По \$ 3.00 — С. Дамограй, Йосиф Ікавий, М. Дармочвал, Т. Коломиєць, М. Татарин, Бабій, М. Луйські, Т. Кохарчук, Іван Захарів, С. Якимців, Іван Воженко, Завацький, Іван Губач.
По \$ 2.00 — Василь Настюк, А. Погітан, Н. Леськів, Татомир, Іван Зварун, Володимирів, Зварун Іван, Бартків, Струк, Семен Іванюта, Синюк, Василь Кулик, Н. Бедзик, Н. Бойко, Іван Сліпець, Петро Кулик, Богдан Ковч, Комарницький.
По \$ 1.00 — М. Кулик, І. Блашків, Еараник.
Збіркова листа ч. 91. \$ 141.50. Збірник Мирослав Гейніш.
По \$ 10.00 — Мирослав Гейніш, Григорій Головка.
По \$ 5.00 — Андрій Вільшанський, Теодор Василик, Павло Цица, М. Дарош, Михайло Ліснянський, Володимир Стригун, М. Нидзя, Богдан Семків, М. Зварич, В. Руріч, Ф. Демчук, Петро Рогальський, М. Юрків.
По \$ 4.00 — Михайло Василишин.
По \$ 3.00 — М. Малич, Н. Кирик, Ю. Макарик, Т. Шимечко, Д. Гіба, Д. Мегилич.
По \$ 2.00 — Степан Сивий, Степан Сивий (син), Іван Крук, Іван Богуславський, П. Кальницький, Н. Гелатій, Іван Бучковський, Богдан Кліта, Еалентина Василик, П. Щупляк, Т. Лисак, Лука Струк, Лев Мигайлевич, Тимотей Гарбарук.
По \$ 1.50 — М. Макарик.
По \$ 1.00 — Дмитро Гурко, Анна Залуцька, К. Конник, Ю. Павлюк, Корко.
Збіркова листа ч. 92. \$ 93.00. Збірник Михайло Василишин.
По \$ 7.00 — Василь Мудрак.
По \$ 5.00 — Микола Кітура, Микола Попадюк, Микола Петрочук, Роман Яворський, Михайло Філік, Надя Ворона, Колісник, Демчук, В. Брездун.
По \$ 3.00 — Іван Павлюк, Федор Стовба, Мадрик, Коганський, Кунько, Панас, Володимир Швед.
По \$ 2.00 — Клюфас, Гусак, Дицький, Герега, Хробак, Гаврильчук, нечиткий.
По \$ 1.00 — Пришляк, Якимів, Брешицький, Михаль, Василь Сенечко, Йосиф Крутиголова.
Збіркова листа ч. 93. \$ 45.00. Збірник Лев Кусіка.
По \$ 25.00 — Осередок СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького.
По \$ 10.00 — І. Тарнавський.

По \$ 5.00 — Леонід Дмитревич, Іван Клек.
Збіркова листа ч. 95. \$ 20.00. Збірник Іван Бак.
По \$ 5.00 — Іван Бак, Михайло Дідич.
По \$ 4.00 — Степан Римський.
По \$ 3.00 — Никола Павлюк, Михайло Шутович.
Збіркова листа ч. 96. \$ 169.00. Збірник 3-ій Відділ ОЧСУ.
По \$ 25.00 — 3-ій Відділ ОЧСУ в Клівленді.
По \$ 15.00 — Володимир Шудан.
По \$ 10.00 — Микола Поглід, Кредитова Спілка „Самопоміч” в Клівленді.
По \$ 5.00 — Роман Возняк, Сергій Чабанюк, Товариство „Самопоміч”, Никола Мігайчук, Юрко Галамай, Михайло Ярема, Володимир Груесберд, Франко Семчишин, 80-ий Відділ У. Н. П., М. Кліпчак, В. Осадців, Юрій Янів, Л. Сагайдак, М. Гевко, В. Голембійовський.
По \$ 3.00 — Я. Ляшук, Ставничі-Савчаки, Ярослав Городиський, Роман Стакур, І. Віжавський, Василь Кіхта.
По \$ 2.00 — Михайло Бібик, Іван Барилка, Стецура, Софія Когут, В. Бузько, Антін Хомик, Богдан Німилович, В. Янів.
Збіркова листа ч. 97. \$ 48.00. Збірник Василь Кліщук.
По \$ 5.00 — Василь Миськів, Дмитрик, Каваць.
По \$ 3.00 — Джек Петро, В. Музичка, Василь Ліщук, Яворський, С. Медицький, В. Лаврів, Соляр, Григорій Карась, Володимир Петрик, Теодор Джуман.
По \$ 2.00 — Камінські.
По \$ 1.00 — Рутинська.
Ззіркова листа ч. 98. \$ 57.00. Збірник Михайло Василишин.
По \$ 20.00 — М. Заяць.
По \$ 5.00 — Іван Стадник, Анатоль Кокодиняк, Іван Диба, В. Корнацький.
По \$ 3.00 — Лев Боровець, Іван Петренко, Іван Палка.
По \$ 2.00 — Осип Юрків, М. Цьобан, Пелих, Євген Палка.
Збіркова листа ч. 104. \$ 100.00. Збірники: Андрій Молин — Теофіль Щішкевич.
По \$ 10.00 — Теодор Гатлан, Андрій Молонь, Теофіль Щішкевич, Олекса Воронич.
По \$ 5.00 — Мелинишин, М. Павлишин, В. Мацех, Володимир Головатий, Теодор Янчак, Осип Хімяк, В. Якимець, Юрій Коцюбас.
По \$ 3.00 — В. Залуський, Іван Бурець, Тетяна Бурда.
По \$ 2.00 — С. Паливода, С. Середа, Я. Середа, Манднат, Яків Мущин.
По \$ 1.00 — Скваса.
Збіркова листа ч. 105. \$ 41.00. Збірник Василь Мацех.
По \$ 5.00 — Михайло Кігічак, Петро Шубин, Осип Теркаля, Йосип Міщук.
По \$ 3.00 — Камінський, Комарянський, Міськевич, Задойний.
По \$ 2.00 — Мищатин, Д. Йосипчук, Кальницький, Василь Слабий.
По \$ 1.00 — Яворський.
Збіркова листа ч. 106. \$ 5.00. Збірник Володимир Яцевич.
По \$ 5.00 — Петро Мочек.
Збіркова листа ч. 110. \$ 115.00. Збірник 3-й Відділ ОЧСУ.

(Продовження на 4-ій стор. обкладинки)

По \$ 20.00 — Д-р Мирослав Орловський, д-р Іван Подригула, д-р Володимир Возняк, д-р Володимир Шкільник.

По \$ 15.00 — Д-р Микола Дейчаківський.

По \$ 10.00 — Д-р Зенон Винницький.

По \$ 5.00 — Д-р Орест Рижій, мгн. Лев Томасевич.

ГАРТФОРД, КОННІ.

Збіркові листи: 121-140.

По \$ 25.00 — Грунтовський Василь, Колінський Павло.

По \$ 20.00 — Гумен Александр, Андрусів Ф.

По \$ 15.00 — Пігган Михайло.

По \$ 10.00 — Гладун Осип, Радьо Евген, Кравець Семен, Кучерявий Петро, Василенко Володимир, Мединський Микола, Шагай Петро, д-р Гудз Володимир, Дутка Петро, Заставський Іван, Рудзінський Александр, Куцман Василь, Мельник Тиміш, Титор Петро, Мацевко Василь.

По \$ 9.00 — Коваль Лев.

По \$ 7.00 — Кравець Микола.

По \$ 6.00 — Кузик.

По \$ 5.00 — Мельник Михайло, Салняк Володимир, Романишин Роман, Сокольський Роман, Грисяк Микола, Ганчук Бронислав, Крупа Василь, Ковальчин Іван, Взовицький Павло, Головатий Михайло, Гуцал Григорій, Назаркевич Василь, Мокрицький Степан, Коваль Александр, Шевчук Михайло, Якимів Григорій, Мельник Ірина, Ревенко Василь, Дережицький Михайло, Маєвський, Прачук Володимир, Процик Василь, Сачок, Янішевський Андрій, д-р Яцух, Гарасимів Степан, Гарасимів Іван, Сломяній Михайло, Фединяк Марія, Юзвяк Володимир, Крикун Наум, Коршенюк Теодор, Гуменний Ярослав, Ганчарик Іван, Чайківський Степан, Дутка Володимир, Вонук Юліян, Підляк Степан, Рогатинський Степан, Вінярський Володимир Іванів Михайло, Шеремета Гавриїл, Іванців Володимир, Когут Павло, Васильків Іван, Старанчак Михайло, Кривоніс Степан, Кебало Павло, Кутний Іван, Вінярський Софон, Бойчук Степан, Гомотюк Евстахій, Зелік Мирослав, Ткачук Ярослав, Голото Василь, Петрицький Михайло, Стефанів Андрій, Чорняк Андрій, Гаврилюк Василь, Рокицький Любомир, Логош Іеронім, Поліщук Ілько, Козовик Михайло, Оприско Степан, Цюпка Василь, Павщук Михайло, Снігур Микола, Палюх Іван, Воднар Ізидор, Полотнянка Іван Береза Іван Шмирко Степан, Воднар Теодор, Кукіль Іван, Гук Ярослав, Балко Володимир, Свірський Іван, Бистрянік Василь, Зелес Мирон, Борисюк Петро, Дуда Василь, Стельмах Богдан, Наконечний Антін.

По \$ 7.00 — Марич Григорій.

По \$ 4.00 — Панахид Ілля, Красій Богдан, Сенцьо Микола, Міньків Іван, Наконечний Василь, Гілевич Іванна.

По \$ 3.00 — Несторук Яків, Міта Степан, Барабаш Тарас, Влучка Осип, Васинчук Евген, Зень Микола, Семчишин Григорій, Романів Яким, Ревенко Михайло, Пришляк Александр, Сович Григорій, Загора Марія,

Курилець Дмитро, Кирилюк Роман, Соболь Роман, Мединський Тадей, Локоть Антін, Скірка Іван, Федитник Василь, Матвій Михайло, Гринь С., Куртєк Михайло, Якимишин Микола, Гафткович Надія, Салецький Осип, Пришляк Петро, Тарас П., О. Богданів.

По \$ 2.50 — Дерлиця Василь, Захаріясевич Микола.

По \$ 2.00 — Вічковський Теодор, Вересюк Ольга, Сивенький Осип, Туркало Софія, Кузьма Роман, Бабій Марія, Шарабурак Семен, Зеньчак, Платош, Охрім Юліян, Сокольський, Біляк Володимир, Крамар Павло, Якимів Олекса, Заяць Яким, Данилів Осип, Грицина Ярослав, Н. Н., Шумський, Гадзевич Богдан, Любінський Любомир, Романів Володимир, Тесля Іван, Тесля Володимир, Салецька Павліна, Козовик Микола, Печинський Василь, Чабак Іван, Стефанів Володимир, Ласкі Володимир, Матіяш Василь, Будас Володимир, Гвізди, Сакчук, Музиченко, Гриньків Володимир, Кравцові Петро, Качур Василь, Курдина Михайло, Рудий Стефан, Кебуз Володимир, Вол. Бородець, Табель Іван, Мартинишин Ілько, Вельган Ілько, Павлічко Михайло, Семанюк Мафтей, Рекута Володимир, Якимів Іван, Кецко Ярослав, Кузьма Орест, Охрім Осип, Мусій Богдан, Кахнір Петро, Стасипин Володимир, Червінський Микола, Козак Богдан.

По \$ 1.00 — Беднарчук Степан, Гаврилів Петро, Дозурська, Мандрик Теодор, Яворський, Скочдополь, Попович Романа, Федина Степан, Балицький Евген, Олійник Олекса, Скорик Антін, Капій, Алексєвич Іван, Балко Степанія і Теод.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИВ!

(Продовження збірки в наступному числі)

ЗБІРКА НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ ПРОЦЕСУ:

ПАРМА, ОГАЙО

Збіркова листа ч. 356 — збірщик Зеновія Тарчанин — дол. 37.00.

Збіркова листа ч. 357 — збірщик Т-во б. Вояків УПА — П. Дмитрик — дол. 58.00.

Збіркова листа 358 — збірщик Теодозій Тарчанин — дол. 61.00.

Збіркова листа 359 — збірщик Василь Ліщук — дол. 42.00.

Збіркова листа ч. 360 — збірщик Михайло Кігічак — дол. 43.00.

СПРІНГФІЛЬД, МАСС.

Збіркова листа ч. 368 — збірщик Микола Гайовий — дол. 25.00.

Збіркова листа ч. 369 — збірщик В. Фічик — дол. 27.00.

Збіркова листа ч. 370 — збірщик І. Ганущак — дол. 58.00.

САН ФРАНЦІСКО, КАЛІФОРНІЯ

Збіркова листа ч. 396 — збірщик п. Ярослав Влишак — дол. 84.00.

Збіркова листа ч. 397 — збірщик п. Ярослав Влишак — дол 16.00.

ПОКІПСІ, Н. І. — Степан Заваляк — дол. 5.00.

(Закінчення)

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИВ!